

Sumqayıt Şəhər Səməd Vurğun adına Mərkəzi Kitabxana

Mirzə Fətəli Axundzadə – 200

Bütün zamanların dramaturqu

Biblioqrafik göstərici

Sumqayıt - 2012

M Ü N D Ə R İ C A T

1. M.F. Axundzadənin 200 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında sərəncam	S. 4
2. Mirzə Fətəli Axundzadə (Qısa bibliografik məlumat)	S. 5 - 7
3. M.F. Axundzadənin həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri	S. 8 - 9
4. Görkəmli şəxsiyyətlər M. F. Axundzadə haqqında	S. 10 - 12
5. Əsərləri : kitabları	S. 12 - 13
6. Əsərləri : məcmuələrdə və dövri mətbuatda	S. 14
7. M. F. Axundzadə haqqında : kitablarda	S. 15 - 23
8. Dövri mətbuatda	S. 23 - 37
9. Elmi dünyagörüşü : kitablarda	S. 38 - 41
10. Dövri mətbuatda	S. 41 - 44
11. Dramaturgiyası haqqında : kitablarda	S. 44 - 45
12. Dövri mətbuatda	S. 45 - 47
13. “Aldanmış kəvakib” povesti haqqında : kitablarda	S. 47
14. Dövri mətbuatda	S. 47 - 48
15. M. F. Axundzadənin dili və ərəb əlifbası : kitablarda	S. 48 - 49
16. Dövri mətbuatda	S. 49 - 50
17. M.F. Axundzadə ədəbiyyatda : kitablar	S. 50 - 51
18. Dövri mətbuat	S. 51 - 52
19. M.F. Axundzadə incəsənətdə : Kitablar	S. 52 – 53
20. Dövri mətbuat	S. 53 - 55

21. Avtoreferatlar

S. 55

Rus dilində :

22. Краткая биографическая справка

S. 56 - 57

23. Произведения : Книги

S. 58

24. Произведение в сборниках

S. 58

25. В книгах о нем

S. 59 - 70

Mirzə Fətəli Axundzadənin 200 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

2012-ci ildə böyük Azərbaycan mütəfəkkiri, milli dramaturgiyamızın banisi, görkəmli ictimai xadim və maarifçi Mirzə Fətəli Axundzadənin anadan olmasının 200 illiyi tamam olur.

Bütün həyatı boyu doğma vətəninin və xalqının tərəqqisi yolunda yorulmadan çalışaraq yeni dövrün irəli sürdüyü mühüm elmi, mədəni və ictimai-siyasi məsələlərə daim fəal münasibət ifadə edən və zamanın qabaqcıl ideyalarından bəhrələnməyə çağıran yaradıcılığı ilə Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı tarixində parlaq səhifə açan Mirzə Fətəli Axundzadənin 200 illik yubileyinin təntənəli surətdə keçirilməsini təmin etmək məqsədilə qərara alıram :

1. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi və Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə birlikdə, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin təkliflərini nəzərə almaqla, Mirzə Fətəli Axundzadənin 200 illik yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər planını hazırlayıb həyata keçirsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev,
Azərbaycan Respublikasının prezidenti
Bakı şəhəri, 13 aprel 2010-cu il

Mirzə Fətəli Axundzadə

(Qısa bibliografik məlumat)

M.F.Axundovun yaradıcılıq yolunu səciyyələndirən tarix səhifələrini vərəqləyərkən biz böyük iftixar hissi keçiririk ki, xalqımız ağır zamanlarda, gerilik, dini fanatizm şəraitində belə görkəmli şəxsiyyət, öz dövrünü qabaqlayaraq gözəl əsərlər yaradan bir insan yetişdirmişdir...

Heydər Əliyev.
Ümummilli lider

Son dərəcə zəngin bir tarixə malik olan XIX əsr bəşəriyyətə bir sıra ölməz dühalar vermiş, mühüm ictimai-siyasi hadisələrin, böyük kəşf və ixtiraların şahidi olmuşdur. Mirzə Fətəli Axundzadə də məhz bu dövrün yetirməsidir. O, öz əsrinin qabaqcıl zəkalarında biri, xalqın siyasi, mədəni həyatı ilə bilavasitə bağlı olan böyük mütəfəkkir idi. Yüksək istedadla, zəhmət və mütləq sayəsində geniş və universal biliklərə, sözün tam mənasında, dövrünün bütün elmi nailiyyətlərinə bələd olan dərin zəkalı Axundzadə qələm çaldığı bütün sahələrdə xüsusi və nadir bacarığı olduğunu sübut etmiş, ölməz əsərlər yaratmışdır. Onun qoyub getdiyi elmi-ədəbi irs olduqca geniş və zəngindir. Axundzadə bədii ədəbiyyat sahəsində istedadlı şair, nasir və dramaturq kimi şöhrət tapmış, məşhur komediyaları ilə dramaturgiyamızın, “Aldanmış Kəvakib” hekayəsi ilə isə realist nəsrimizin əsasını qoymuşdur.

Axundzadə Azərbaycan ədəbiyyatında azad düşüncə tərzinin ən böyük nümayəndəsidir. Mirzə Fətəli 1812-ci ildə Azərbaycanın qədim və gözəl şəhərlərindən biri olan Şəkidə dünyaya gəlir. Atasını Məhəmmədağa vaxtsız rəhmətə getdiyindən Fətəlini əmisi Axund Hacı Ələsgər oğulluğa götürmüşdür. Fətəlinin ruhani olmasını istəyən Axund Hacı Ələsgər 1832-ci ildə onu Gəncəyə aparır. Gəncə Fətəli burada məntiq və fəhri elmlərini, habelə, dahi Azərbaycan şair və filosofu Mirzə Şəfi Vazehdən xəttatlıq sənətini öyrənir. Lakin Mirzə Şəfinin gənc Fətəliyə təsiri bununla bitmir, bu görüş Mirzə Fətəlinin həyat və yaradıcılığına, ümumiyyətlə, onun bir mütəfəkkir kimi formalaşmasına ciddi təsir göstərir.

Dövrünün müasir elmlərlə maraqlanan Fətəli 1833-cü ildə Şəkidə açılan rus məktəbinə daxil olur və bir il burada təhsil alır. 1834-cü ildə Tbilisiyə gedən Mirzə Fətəli Qafqaz canişininin baş dəftərxanasında mülki işlər sahəsində Şərq dilləri mütərcimi təyin olunur və ömrünün sonuna qədər bu vəzifədə çalışır. 1873-cü ildə ona hərbi rütbə - polkovnik rütbəsi verilir.

M.F.Axundzadə bədii yaradıcılığına şeirlə başlayıb. O, şeirlərini "Səbuhi" təxəllüsü ilə yazıb. Belə ki, XIX əsrə qədər Azərbaycan ədəbiyyatı əsasən poeziyadan ibarət idi. Onu janr etibarilə zənginləşdirmək birinciliyi də M. F. Axundova məxsusdur. Realist - demokratik ədəbiyyatın, yeni dramaturgiya və nəsrin, materialist tənqid və estetikanın yaranması ancaq onun adı ilə bağlıdır.

Axundzadə ədəbiyyatın qarşısında ictimai tələblər qoyan ədəbiyyatı müasir həyatın tələbləri ilə bağlayan realist yazıçı idi. Milli ədəbiyyatımızda nəsrin və dramaturgiyanın əsasını qoyan şair, filosof, ictimai xadim, tərcüməçi kimi məşhur olan Mirzə Fətəli komediyanın böyük ictimai tərbiyəvi rolunu düşünərək öz yaradıcılığı üçün bu ədəbi şəkli seçdi. XIX əsrin 50-ci illərinin birinci yarısında yazdığı altı məşhur komediyası ilə yeni Azərbaycan realist dramaturgiyasının əsasını qoydu.

Dövrünün ilk maarifçisi, realist dramaturqu olan M.F.Axundzadə komediyalarında xalqın avamlıqdan doğan mənfi cəhətləri, fanatizmin, despotizmin əsas səbəblərini açıq göstərirdi. Dramaturq əməyə xor baxan, əyri və asan yolla pul qazanan tüfeyli Hacı Zərgər Kərimi, Həkim Ağə Zamanı, Molla Salmanı, Səfər bəyi və onları tora salan Molla İbrahim Xəlili ("Hekayəti-molla İbrahimxəlil kimyagər"); avam, savadsız qadınları – Şəhrəbanı xanım və Şərəfnisə xanımı ("Hekayəti-müsyö Jordan həkimi nəbatat və dərviş Məstəli şah cadukuni məşhur"); Vəzifəsində qalmaq üçün yaltaqlıq edən Mirzə Həbib ("Şərgüzəşti vəzir xani Lənkəran"), maymaq, qorxaq, səfeh Tarverдини və onun ətrafında cərəyan edən avamlığı (Hekayəti – xırs quldurbasan"), məhəbbət, xeyirxahlıq hissini pula hərisliyi ucbatından qurban verən Hacı Qaranı, tüfeyli həyat tərzini sürən bəyləri ("Şərgüzəşti-mərdi xəsis"), yalançı, ziyanqar, rüşvətxor məhkəmə vəkillərini ("Mürəfiə vəkillərinin hekayəti") satira atəşinə tutub. Dramaturqun bu komediyası zorakılıq və istibdad, feodal Şərq həyatının yaratdığı avamlıq əleyhinə çevrilmişdi. Çünki belə bir qaranlıq mühitdə hər cür hiylə, cinayət, dələduzluq və s. bu kimi mənfi xüsusiyyətlər inkişaf edə bilərdi.

Mirzə Fətəli ədəbi-tənqidi görüşlərində mücərrəd məfhumlara deyil, bir maarifçi kimi müəyyən ədəbi hadisələrə istinad edir, hökmlərini hər zaman konkret yazıçıların əsərləri üzərində əsaslandıraraq, ədəbiyyatı cəmiyyətin aktual məsələləri ilə bağlamağa çalışırdı. O, həyatdan uşaqlaşan hər bir əsərin əleyhinə çıxır, müasir hekayə, roman və dram əsərlərini xalq üçün faydalı sayırdı. Mirzə Fətəli cəmiyyətin tələblərinə cavab verməyən, məzmunca zəif olan əsərləri bədiilikdən uzaq hesab edirdi.

Mirzə Fətəli Axundzadə elm, maarif vurğunu olduğundan kitaba xüsusi məhəbbət bəsləmiş, zülmətdən aydınlığa gedən yolda ona bir ziya, bilik və müdriklik mənbəyi kimi baxmışdır. Böyük ədib həyata keçirilməsi üçün 20 ildən çox çalışdığı əlifba islahatını, ədəbi məktublarını və ümumiyyətlə, bütün yaradıcılığını məhz bu məsələ ilə bağlamışdır. Onun üçün kitab əlifbadan, mütaliədən başlayırdı. M. F. Axundovun yazıb- yaratdığı tarixi şəraitdə hörmət, üstünlük elmə, biliyə deyil, dinə, etiqada verilirdi. Təbiidir ki, kitab mədəniyyəti belə bir şəraitdə qurbanlar və mənəvi inqilablar bahasına inkişaf edə bilərdi. Dramaturq özünün elmi və fəlsəfi görüşləri ilə qatı qaranlığı yardı, xalqın oyanan şüuru qarşısında yeni işıqlı bir yol açdı. Səmərəli fikirlər hesabına açılan və keçilməsi böyük cəsarət tələb edən bu yolun ilk yolçusu M. F. Axundovun özü oldu. İlk təməl daşı Nizami tərəfindən qoyulan Azərbaycan kitab mədəniyyətini sonralar dahi mütəfəkkir əzəmətli bir binaya çevirdi. Onun bu nəcib təşəbbüsü xalqın sonrakı mənəvi inkişafı üçün zəmin hazırlamış oldu.

M. F. Axundov Azərbaycan kitab mədəniyyətini keyfiyyətli tərcümə və sırf orijinal əsərlərlə zənginləşdirməyə, ədəbiyyatı dilimizə yabançı olan əcnəbi sözlərdən təmizləməyə və ana dilinin gözəl məziyyətlərini qoruyub saxlamağa çağıran qüdrətli sənətkarlardandır. M. F. Axundov 40 ildən çox öz ömrünü xalqa həsr etmiş, bütün qüvvəsini öz həmvətənlərini elm və mədəniyyət yoluna çıxarmağa, onların mətbəə, mətbuat, kitab kimi mənbələrə sahib olmağa çağırmışdır.

Milli zəmində yüksələn, milli kaloriti bütün zənginliyi ilə saxlayan və rəngarəng yaradıcılığa malik olan Axundov yaradıcılığı üçün böyük beynəlmiləçilik, xalqlara dərin hörmət, yüksək humanizm ən səciyyəvi cəhət idi.

M. F. Axundovun ədəbi və fəlsəfi irsi təkcə Azərbaycanın deyil, bütün dünya xalqlarının mədəniyyəti xəzinəsinə qiymətli inci kimi daxil olmuş və hər bir xalqın oxucusunun istifadəsinə verilib. M. F. Axundov tərəqqipərvər bəşəriyyətin həmişə ürəkdən sevəcəyi, dəyər verəcəyi və yad edəcəyi şəxsiyyətlərdəndir.

Bütün həyatı boyu doğma vətəninin və xalqının tərəqqisi yolunda yorulmadan çalışaraq Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı tarixində parlaq səhifə açan M. F. Axundzadə 1878-ci ildə Tiflisdə vəfat etmiş və Mirzə Şəfi Vazehin qəbri yanında dəfn edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin böyük mütəfəkkir, Azərbaycan milli dramaturgiyasının banisi, görkəmli ictimai xadim və maarifçi Mirzə Fətəli Axundzadənin anadan olmasının 200 illik yubileyinin TÜRKSÖY təşkilatı çərçivəsində qeyd edilməsi təklifi həmin təşkilat tərəfindən müsbət dəyərləndirilib və 2012 - ci il TÜRKSÖY çərçivəsində “M. F. Axundzadə İli” elan edilib.

Səməd Vurğun adına Mərkəzi Kitabxananın “Kitabxana - biblioqrafiya proseslərinin avtomatlaşdırılması ” şöbəsi M.F Axundzadənin 200 illik yubileyi münasibətilə biblioqrafik göstərici hazırlayıb. Göstərici iki dildə (Azərbaycan və rus) tərtib edilib .

M. F. Axundzadənin həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri

- 1812** Fətəli Məmmədağa oğlu Axundzadə Şəki şəhərində anadan olmuşdur
- 1832** Gəncədə mədrəsə təhsili almışdır
- 1833** Şəkiddə ibtidai rus məktəbində oxumuşdur
- 1834** Tiflisdə Qafqaz canişinliyi baş idarəsinin dəftərxanasında tərcüməçisi vəzifəsində işləmişdir
- 1836 – 1840** Tiflis qəza məktəbində Azərbaycan və fars dillərindən dərslər almışdır
- 1837** “Puşkinin ölümünə şərq poeması”nı yazmışdır
- 1842** Axundzadə Hacı Ələsgərin qızı Tubu xanımla evlənmişdir
- 1851** Rusiya İmperator Coğrafiya Cəmiyyəti Qafqaz şöbəsinin həqiqi üzvü seçilmişdir
- 1852** Qafqaz canişinin baş tərcüməçisi təyin edilmişdir
- 1850 – 1855** “Hekayəti – Molla İbrahimxəlil kimyagər”, “Hekayəti – Müsyo Jorda həkimi nəbatət və dərviş Məstəli şah caduküni məşhur”, “Sərgüzəşti – vəzir xani – Lənkəran”, “Hekayəti – xırs quldurbasan”, “Sərgüzəşti mərdi xəsis” (Hacı Qara), “Mürəfiə vəkillərinin hekayəti” adlı altı komediyasını yazmışdır
- 1857** Ərəb əlifbası əsasında yeni əlifba tərtib etmişdir
- 1858** Qafqaz canişinliyinin baş siyasi idarəsinin tərcüməçisi təyin olunmuşdur
- 1863 – 1865** “Kəmalüddövlə məktubları” adlı bədii – fəlsəfi traktatını yazmışdır
- 1873** Polkovnik rütbəsinə layiq görülmüş, Rusiya, İran və Türkiyə dövlət tərəfindən bir sıra orden və medallarla təltif olunmuşdur
- 1874** Rus şərqşünası Adolf Berje ilə birlikdə “Kəmalüddövlə məktubları”nı rus dilinə tərcümə etmişdir
- 1875** Tiflisdə kasıb müsəlman uşaqları üçün ayrıca məktəb açmışdır
- 1876** Cəlaləddin Ruminin “Məsnəvi”sinə həsr olunmuş “Mollayi Rumi və

onun təsnifi babında” adlı ədəbi – tənqidi məqalə, eyni zamanda “Hekayəti –bədiəxani – Ərdəbili və Məşədi Buttan Səlyani”, “hekayəti – Roma Kərim və Səfər dəllək” və “Hekayəti – Seyyid Ələm Səlyani” adlı mənzum hekayələr yazmışdır

- 1877** Ağır ürək xəstəliyinə məruz qalmışdır
- 1878 fevral** Tiflisdə vəfat etmiş və müəllimi Mirzə Şəfi Vazehin qəbri yanında dəfn edilmişdir
- 1930** Bakıda şairə abidə ucaldılmışdır
- 1939** Azərbaycanın Milli Kitabxanasına M. F. Axundzadənin adı verilmişdir
- 1957** “Aldanmış kəvakib” (yaxud “Hekayəti Yusif şah”) povestini yazmışdır
- 1982** Hökumət görkəmli dramaturqun 170 illiyini qeyd etmişdir
- 1988** Hökumət ədibin anadan olmasının 175 illiyini qeyd etmişdir
- 2005** “Seçilmiş əsərləri”nin üç cildliyi İlham Əliyevin 12 iyun 2004 – cü il tarixli Sərəncamı ilə latın qrafikası ilə çap olunmuşdur
- 2010** Mirzə Fətəli Axundzadənin 200 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında
14 aprel Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyev Sərəncam imzalamışdır

M. F. Axundzadə haqqında görkəmli şəxslərin fikirləri

Azərbaycanın teatrının beşiyi başında dahi, mütəfəkkir, materialist filosof, Azərbaycan dramaturgiyasının atası Mirzə Fətəli Axundzadə dayanmışdı. Əlamətdar haldır ki, Mirzə Fətəli Axundzadənin ölməz komediyaları ilk dəfə müəllifin öz tərcüməsi ilə Peterburqda və Tiflisdə rus səhnəsində tamaşaya qoyulmuşdu.

Heydər
Əliyev
Ümummilli lider

Mirzə Fətəli Axundzadə bütün həyatı boyu doğma vətəninin və xalqının tərəqqisi yolunda yorulmadan çalışaraq yeni dövrün irəli sürdüyü mühüm elmi, mədəni və ictimai-siyasi məsələlərə daim fəal münasibət ifadə edən və zamanın qabaqcıl ideyalarından bəhrələnməyə çağıran yaradıcılığı ilə Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı tarixində parlaq səhifə açmışdır.

İlham
Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Mirzə Fətəli bir ədib və bir şair olmaqdan daha artıq bir cəmiyyətçi, bir əməlpərvərdir. Onu yazıçılığa təhrik edən və bədii zövqündən daha artıq ictimai məfkurəli idi. O, yazılarını bir sənət adına deyil, bəlkə ictimai məfkurəsi adına yazır və öz əsərlərindən sadə bədii bir zövq deyil, həyat və cəmiyyət üçün bir nəticə gözləyirdi. O, ədəbiyyatı öz duyğularının, öz məfkurələrinin bir tərcümanı kimi tanıyır, ...öz məfkurələrini həyata keçirmək və yaymaq üçün bir vasitə bilirdi... Lakin bunların hamısına baxmayaraq, biz Mirzə Fətəlini hər şeydən artıq yenə də bir ədib kimi tanımaq istərdik. Nə qədər ədəbiyyat onun fikirlərini yayacaq bir vasitə olmaq üzrə götürülmüş isə də, hər halda burada Mirzə Fətəli o qədər böyük məharət, bir istedad göstərmişdir ki, hər şeyi geridə buraxıb, ədəbi bir sima kimi ortada qalmışdır.

Cəfər
Cabbarlı

Axundzadə elə bir adamdır ki, onun xidmətləri çox böyükdür. O yalnız bizim zamanəmizdə öz layiqli qiymətini almışdır. Filosof, dramaturq və ictimai xadim olan Axundzadə öz ölkəsinin mədəniyyəti arasında canlı əlaqənin timsalıdır.

Lui
Araqon

Görkəmli yazıçı və filosof – materialist Mirzə Fətəli Axundzadənin banisi olduğu XIX əsr maarifçi demokratların irsi kimi gözəl, tərəqqipərvər bir irs Azərbaycan sovet ədəbiyyatının ənənələrinə daxildir.

Aleksandr
Fadayev

Adamlara, insana sonsuz məhəbbət görkəmli yazıçının yaradıcılığının mahiyyətindədir. Bu məhəbbət Mirzə Fətəli Axundzadənin hər bir bədii əsərinə hopub, bu məhəbbət mütəfəkkirin siyasi fəlsəfi görüşlərinin istiqamətini müəyyənləşdirir.

Nazim
Hikmət

Mirzə Fətəli demək olar ki, hər şeydən əvvəl, özünün fəaliyyəti ilə xalqı yeni bir həyat sahəsinə çəkmək istəmişdi.

Seyid
Hüseyn

Mirzə Fətəli Axundzadə müstəbid, mürtəce, fanatik, mövhumatçı Şərqlə, islam Şərqi ilə əlaqədar olan hər şeyin barışmaz düşməni kimi meydana çıxdı. Böyük yazıçı və filosof fikrimizi, düşüncəmizi feodalizm, orta əsr bataqlığından çıxartdı, bəşəriyyətin qabaqcıl, mütərəqqi şüuru ilə bağladı. O, Azərbaycanda demokratizmin, azadlığın yaxşı mənada qərbçiliyin mübariz bir carçısı oldu.

Mirzə
İbrahimov

Mirzə Fətəli Axundzadə Zaqafqaziya müsəlmanları arasında hümanist ideyaların ən yaxşı yazıçısı idi.

Firidun bəy
Köçərli

M.F.Axundov yalnız Azərbaycanda deyil, Yaxın Şərqdə də realist ədəbi məktəbin bayraqdarı, dramaturgiyanın, yeni realist prozanın, inqilabi demokratik ədəbiyyatşünaslığın pioneri, rus mədəniyyətinin carçısı, görkəmli alim, materialist nəzəriyyəçi, böyük demokrat və maarifçidir.

Fuad
Qasımzadə

Axundzadə realizm yoluna qədəm qoyaraq, Şərqi ədəbi janrlarında bütöv bir dönüş elədi, dramatik əsərlərin ilk nümunələrini yaratdı. İran və Türkiyə dramaturgiyası Axundzadə kimi görkəmli müəllimin, ədəbi formaların yaradıcısının izi ilə gedirdi.

Mikayıl
Rəfili

Əsərləri Avropa dillərinə tərcümə edilən Fətəli bütün türk ədəbiyyatının beynəlmiləl şöhrət qazanan ilk böyük nümayəndələrindəndir.

Banarlı Nihad Sami

Mirzə Fətəli Axundzadə öz əsərlərində həyatı olduğu kimi, bəzəksiz, düzəksiz təsvir edən ilk Azərbaycan yazıçısıdır.

Abdulla
Şaiq

**“Sağlığında xalqın sevimlisi
olmaq, öləndən sonra isə
tarixdə silinməz iz qoymaq
dünyada ən böyük səadətdir”**

M. F. Axundzadə

M.F.Axundzadənin əsərləri :

Kitabları

- 1. Əsərləri : 3 cildə.- B.: Şərq - Qərb, 2005 . 1-ci cild : Komediylar. Povest. Şeirlər. - 296 s.**
- 2. 2 - ci cild : Kəmalüddövlə məktubları : fəlsəfi, ədəbi - tənqidi və tarixi məqalələr.- 376 s.**
- 3. 3 - cü cild : Məktublar.- 296 s.**

4. **Əsərləri** : 3 cildə. - B.: Elm, 1987 - 1988. **1-ci cild : Komediylar. Povest. Şeirlər.** - 1987.- 320 s.
5. **2 - ci cild : Kəmalüddövlə məktubları** : Fəlsəfi, ədəbi – tənqidi və tarixi məqalələr. – 1988. - 386 s.
6. **3 - cü cild : Məktublar.** – 1988.- 388 s.
7. **Əsərləri** : 3 cildə. – B.: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1958 - 1962. **1-ci cild : Komediylar. Povest. Şeirlər.**- 1958.- 444 s.
8. **2-ci cild : Fəlsəfi, ədəbi – tənqidi və tarixi məqalələr.**- 1961.- 574 s.
9. **3-cü cild : Məktublar.** - 1962. – 568 s.
10. **Aldanmış kəvakib ; Kəmalüddövlə məktubları : povestlər.** – B.: Maarif, 1985. – 174 s.
11. **Aldanmış kəvakib : povest.** – B.: Gənclik, 1977. – 38 s.
12. **Aldanmış kəvakib : povest.** – B.: Gənclik, 1969. – 40 s.
13. **Bədii və fəlsəfi əsərləri.** – B.: Yazıçı, 1987. – 368 s.
14. **Kəmalüddövlə məktubları** : ictimai – fəlsəfi povest. – B.: Gənclik, 1969.–200 s.
15. **Kəmalüddövlə məktubları** : ictimai – fəlsəfi povest. – B.: Uşaqgənclənəşr, 1959. – 226 s.
16. **Komediylar. Povest. Şeirlər.** – B.: Yazıçı, 1982. – 272 s.
17. **Komediylar.** – B.: Maarif, 1935. – 208 s.
18. **Pyeslər.** – B.: Uşaqgənclənəşr, 1959. – 200 s.
19. **Şərq poeması.** – B.: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1962. – 12 s.

M.F.Axundzadənin əsərləri :

dövri mətbuatda və məcmuələrdə

- 20. Aldanmış kəvakib : povest** // Azərbaycan nəsr antologiyası. 5 cildə. 1-ci cild. – B.: Şərq-Qərb. - 2006. – S. 74 -97.
- 21. Hacı Qara : komediya parçaları** // Qurbanov A. Bədii mətnin lingvistik təhlili. – B.: - Maarif, 1986. – S. 140 – 153.
- 22. Hekayə** // Ədəbiyyat qəzeti. - 2012. - 23 iyun. - S. 2.
- 23. “Xırs quldurbasan” : komediyanın ilk variantı** // Azərbaycan ədəbiyyatı məsələləri. – B.: Azərbaycan SSR EA –sı nəşriyyatı, 1964. – S. 320 – 342.
- 24. Kəmalüddövlə məktubları** : povest // Zülmət və cəhalətə qarşı. – B.: Azərnəşr, 1955. – S. 3 – 55.
- 25. Qasım bəy Zakirə həsr edilmiş məqalə** // Qasım bəy Zakir. Məqalələr məcmuəsi. - B.: Elm, 1985. – S. 12.
- 26. M. F. Axundzadənin çap olunmamış məktubu** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1986.– 19 dekabr. – S. 7.
- 27. M. F. Axundzadənin sözü** //Azərbaycan. – 1987. - № 12. – S. 24 – 25; 28 – 29.
- 28. Səfərdə** : xatirə - povest // Azərbaycan. – 1987. - № 10. – S. 159 – 168.
- 29. Sərgüzəşti – mərdi - xəsis** : komediya // Azərbaycan dramaturgiyası antologiyası. 4 cildə. 1-ci cild – B.: Şərq – Qərb, 2007. – S. 25 – 63.
- 30. Sərgüzəşti – mərdi – xəsis : komediya** // Dramlar . – B.: Yazıçı, 1986. – S. 17 – 56.
- 31. XIX əsrdə və XX əsrin əvvəllərində Şərqdə tərbiyəvi fikirlər** : // Az söylə, söz söylə. – B.: Maarif, 1992. – S. 236 – 238.

Mirzə Fətəli Axundzadə haqqında :

**Mirzə Fətəli Axundzadə – xalqlar
tarixində nadir yetişən...
böyük ideyalar uğrunda
tarixin qara qüvvələri ilə ömrü boyu
çarpışan qəhrəman və dahi bir şəxsiyyət
olmuşdur.**

Səməd Vurğun

Kitablarda

- 32. Abid Ə. M. F. Axundzadənin daha bir neçə məlum olmayan əsəri // Abid Ə. Seçilmiş əsərləri. – B.: Şərq – Qərb, 2007. – S. 128 – 144.**
- 33. Abid Ə. Mirzə Fətəli Axundzadənin məlum olmayan əsərləri. Mədxəl. “Rövzətüs – Səfayi – Nasiriyyə” haqqında tənqid risaləsi və başqa əsərləri // Abid Ə. Seçilmiş əsərləri. – B.: Şərq – Qərb, 2007. – S. 106 – 119.**
- 34. Abid Ə. Mirzə Fətəli Axundzadənin mətbuat münaqişələri // Abid Ə. Seçilmiş əsərləri. – B.: Şərq – Qərb, 2007. – S. 120 – 128.**
- 35. Abid Ə. Mirzə Fətəliyə yersiz bir hücum münasibətilə // Abid Ə. Seçilmiş əsərləri. – B.: Şərq – Qərb, 2007. – S. 144 – 148.**
- 36. Abid Ə. Türk ədəbiyyatında Mirzə Fətəli Axundzadə // Abid Ə. Seçilmiş əsərləri. – B.: Şərq – Qərb, 2007. – S. 89 – 106.**
- 37. Axundzadə Mirzə Fətəli : məqalələr məcmuəsi. - B.: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1962. – 356 s.**
- 38. Axundzadə N. “Kavkaz” qəzetində Azərbaycan ictimai və mədəni həyatının işıqlandırılması : [M. F. Axundzadənin “Kavkaz” qəzetindəki fəaliyyəti haqqında] // Axundzadə N. Sənədlərin dili ilə. – B.: Yazıçı, 1980.- S. 41 – 49 ; 59 – 63.**
- 39. “Əkinçi” qəzetinin nəşri və fəaliyyəti : M. F. Axundzadə və “Əkinçi” qəzeti // Azərbaycan mətbuat tarixi. – B.: Təhsil, 2006.- S. 24 – 28.**

- 40. Köçərli F. Böyük Azərbaycan mütəfəkkiri** // Axundzadə M. F. Əsərləri. 3 cildə.- də. 2-ci cild. – B.: Elm, 1988. – S. 5 – 34.
- 41. Müqəddimə : [M. F. Axundzadənin “Şərq poeması” haqqında]** // Axundzadə M. F. Şərq poeması. – B.: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1962. – S. 5 – 6.
- 42. Məmmədov N. Böyük dramaturq, mütəfəkkir yazıçı** // Axundzadə M. F. Komediylar. Povest. Şeirlər. – B.: Yazıçı, 1982. – S. 5 – 20.
- 43. Məmmədov N. M. F. Axundzadənin dramaturgiyası** // Axundzadə M. F. Komediylar. – B.: Maarif, 1975. – S. 3 – 19.
- 44. Məmmədov N. M. F. Axundzadənin həyatı və bədii yaradıcılığı** // Axundzadə M. F. Əsərləri. 3 cildə. 1-ci cild – B.: Elm, 1987 – S. 5 – 33.
- 45. Məmmədov V. Qəzetin ideya istiqaməti : [“Əkinçi” qəzetindəki fəaliyyəti haqqında]** // Məmmədov V. “Əkinçi” qəzeti. – B.: Azərnəşr, 1976. – S. 28 – 31; 70.
- 46. Qarayev Y. Ön söz : [Nəzəri – tənqidi və publisistik əsərləri və “Kəmalüddövlə məktubları” haqqında]** // M. F. Axundzadə. Əsərləri. 3 cildə. 2-ci cild.- B.: Şərq – Qərb, 2005. – S. 4 – 13.
- 47. Qasımzadə F. Şərq xalqlarını qəflət yuxusundan oyadan əsər : [“Kəmalüddövlə məktubları” əsəri haqqında]** // Axundzadə M. F. Kəmalüddövlə məktubları. – B.: Gənclik, 1969. – S. 3 – 9.
- 48. Məmmədov N. M. F. Axundzadənin həyatı və bədii yaradıcılığı** // Axundzadə M. F. Əsərləri. 3 cildə. 1-ci cild. - B.: Şərq – Qərb, 2005. – S. 4 – 28.
- 49. Məmmədov H. M. F. Axundzadənin bədii yaradıcılığı** // Axundzadə M. F. Bədii və fəlsəfi əsərləri. – B.: Yazıçı, 1987. – S. 3 – 10.
- 50. Məmmədov H. M. F. Axundzadənin “Kəmalüddövlə məktubları”** // Axundzadə M. F. Kəmalüddövlə məktubları. – B.: Uşaqgənclik, 1959. – S. - 3 – 10.
- 51. Məmmədov H. M. F. Axundzadənin məktubları** // Axundzadə M. F. Əsərləri. 3 cildə. 3-cü cild. – B.: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1962. – S. 5 – 19.
- 52. Məmmədov H. Tərtibçidən : [Fəlsəfi və ədəbi – tənqidi əsərlərinin nəşri haqqında]** // Axundzadə M. F. Əsərləri. – B. : Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1961. – S. 30 – 32.
- 53. Mirzə Fətəli Axundzadə** // Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. – 3 cildə. 2-ci cild. – B.: Azərbaycan SSR EA - nəşriyyatı, 1960. – S. 185 – 290.

- 54. Axundzadə Mirzə Fətəli** // Azərbaycan Sovet Ensiklopediyası. 10 cildə. 1-ci cild. – B.: Azərb. Sovet Ensiklopediyasının Baş Redaksiyası, 1976. – S. 496 – 499.
- 55. Axundzadə Mirzə Fətəli Məhəmmədağa oğlu** //Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Ensiklopediyası. 2 cildə. 1-ci cild. – B.: Lider nəşriyyatı, 2004. – S. 111 – 114.
- 56. XIX əsr ədəbiyyatı : [M. F. Axundzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında]** // Azərbaycanın Milli Ensiklopediyası. 25 cildə. “Azərbaycan cildi”. – B.: Azərbaycan Milli Ensiklopediyası Elmi Mərkəzi, 2007. – S. 743.
- 57. Bədii ədəbiyyat. Folklor : [M. F. Axundzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında]** // Azərbaycan tarixi. 7 cildə. 4-cü cild. – B.: Elm, 2007. – S. 380 – 385..
- 58. Mirzə Fətəli Axundzadə** : // Azərbaycan yazıçılarının həyatından dəqiqələr. – B.: Gənclik, 1979. – S. 81 – 84.
- 59. Babayev A. Mirzə Fətəli Axundzadə** // Babayev A. IX sinifdə ədəbiyyat dərsləri. – B.: Maarif, 1976. – S. 49 – 116.
- 60. Cabbarlı C. Mirzə Fətəli Axundzadə haqqında** // Cabbarlı C. Əsərləri. 3 cildə. 3-cü cild. – B.: Azərnəşr, 1960. – S. 381 – 368.
- 61. Cəfər M. Mütəfəkkirin şəxsiyyəti** // Cəfər M. Seçilmiş əsərləri. 1-ci cild. – B.: Çinar – Çap, 2003. – S. 155 – 180.
- 62. Cəfər M. Böyük humanist** // Cəfər M. Həmişə bizimlə. – B.: Yazıçı, 1980. – S. 123 – 146.
- 63. Cəfərov C. M. F. Axundzadə və rus realizmi ənənələri** // Cəfərov C. Əsərləri. 2 cildə. 2-ci cild. – B.: Azərnəşr, 1968. – S. 300 – 316.
- 64. Cəfərov C. Axundzadənin dramaturgiyası** // Cəfərov C. Azərbaycan dram teatri – B.: Azərnəşr, 1959. – S. 22 – 35.
- 65. Axundzadə Mirzə Fətəli** // Cəfərov T. və başq. Məktəblinin ədəbiyyat lüğəti. – B.: “Ayna Mətbu Evi”, 2007. – S. 9 – 10.
- 66. Çəmənizəminli Y. V. Fransa mütəfəkkiri Mirzə Fətəli haqqında** // Çəmənizəminli Y.V. Əsərləri. 3 cildə. 3-cü cild - B.: Elm, 1977. - S. 105 - 109.
- 67. Çəmənizəminli Y. V. Mirzə Fətəlinin əsərləri başqa dillərdə** // Çəmənizəminli Y.V. Əsərləri 3 cildə. 3-cü cild - B.: Elm, 1977. - S. 102 - 104.

- 68. Dadaşov A. Sənədli – publisist pyeslər : [Həsən Həsənovun M. F. Axundzadə və onun oğlu Rəşid bəyə həsr etdiyi “Brüsseldən məktublar” adlı pyesi haqqında] // Dadaşov A. Müstəqillik dövrünün dramaturgiyası. – B.: Nağıl evi, 2005. – S. 105 – 114.**
- 69. Elçin. Mənim fikirlərim haqddır : [M. F. Axundzadənin şəxsiyyəti və yaradıcılığı haqqında düşüncələr] // Elçin. Ədəbiyyatımızın yaradıcılıq problemləri. - B.: Təhsil, 1999. – S. 353 - 359.**
- 70. Elçin. Mirzə Fətəli Axundzadə // Fikrin karvanı. – B.: Yazıçı, 1984. – S. 13 – 19.**
- 71. Əfəndiyev H. M. F. Axundzadənin nəsrri // Əfəndiyev H. Azərbaycan bədii nəsrinin tarixindən. – B.: Azərnəşr, 1963. – S. 165 – 166.**
- 72. Əhmədov C. Müsyo Jordan və dərviş Məstəli şah : [M. F. Axundzadənin “Müsyo Jordan və dərviş Məstəli şah” əsərinin tədrisi haqqında] // Əhmədov C. VI sinifdə ədəbiyyat dərsləri. – B.: Maarif, 1977. – S. 41 – 57.**
- 73. Əhmədov Ə. M. F. Axundzadə sənətkarlığının bəzi xüsusiyyətləri // Əhmədov Ə. Mənəviyyat, gözəllik, tərbiyə. – B.: Maarif, 1993. – S. 243 – 270.**
- 74. Axundzadə Mirzə Fətəli // Əhmədov S. Azərbaycan tarixindən yüz şəxsiyyət. – B.: “Ayna Mətbu Evi”, 2006. – S. 114 – 116.**
- 75. Əlibəyzadə E. Dildə M. F. Axundzadə realizmi // Əlibəyzadə E. Azərbaycan dilinin tarixi. 2 cild- də. 2 - ci cild. – B.: Azərnəşr, 2008.- S. 342 – 401.**
- 76. Əlimirzəyev X. Ədəbi tənqidimizin tarixinə ötəri bir nəzər // Əlimirzəyev X. Cəlil Məmmədquluzadənin ədəbi – tənqidi görüşləri. – B.: Yazıçı, 1991.- S. 39 – 60.**
- 77. Əlimirzəyev X. M. F. Axundzadənin ədəbi–tənqidi görüşləri // Əlimirzəyev X. Ədəbiyyatşünaslığın elmi – nəzəri əsasları. – B.: Nurlan, 2008.- S. 104 – 119.**
- 78. Əlioğlu M. M. F. Axundzadə və Şərq // Əlioğlu M. Tənqidçinin düşüncələri. – B.: Azərnəşr, 1968. – S. 3 – 20.**
- 79. Əliyeva D. Akaki Sereteli və Azərbaycan: [M. F. Axundzadə əsərlərinin gürcü yazıçısı A. Sereteli tərəfindən tərcümə edilməsi haqqında] // Əliyeva D. Ürək bir, dilək bir. – B.: Yazıçı, 1981. – S. 131 – 133.**
- 80. Məmmədzadə H. M. F. Axundzadənin ərəb dilində bir hekayəsi // Əlyazmalar xəzinəsində. 8-ci cild. – Elm, 1987.- S. 28 – 31.**
- 81. Vəliyev K. Böyük mütəfəkkir // Fikrin karvanı. – B.: Yazıçı, 1984. – S. 20 – 33.**

- 82. Hacıyev A. Azərbaycan ədəbiyyatı və gürcü ziyahları :** [M. F. Axundzadə əsərlərinin gürcü yazıçısı A. Seretelinin tərcüməsində] // Hacıyev A. Tiflis ədəbi mühiti.- B.: Yazıçı, 1980.- S. 94 – 102.
- 83. Hacıyev T. M. F. Axundzadə və Sabir :** [İki yazıçının yaradıcılığının oxşar və ümumi cəhətləri haqqında] // Hacıyev T. Sabir : Qaynaqlar və sələflər. – B.: Yazıçı, 1980.- S. 79 – 118.
- 84. Haqverdiyev Ə. Mirzə Fətəlinin faciəsi** // Haqverdiyev Ə. Seçilmiş əsərləri. 2 cildə. 2-ci cild – B.: Azərnəşr, 1971.- S. 385 – 387.
- 85. Haqverdiyev Ə. M. F. Axundzadənin həyat və fəaliyyəti** // Haqverdiyev Ə. Seçilmiş əsərləri. 2 cildə. 2-ci cild. – B.: Azərnəşr, 1971. – S. 388 – 398.
- 86. Doktor Cavad Heyət. Mirzə Fətəli Axundzadə // Doktor Cavad Heyət.** Azərbaycan ədəbiyyatına bir baxış. – B.: 1993. – S. 149 – 155.
- 87. Hüseyn M. Bizim müasirimiz** // Hüseyn M. Ədəbiyyat və həyat. – B.: Yazıçı, 1989. – S. 189 – 200.
- 88. Hüseyn M. Böyük dramaturq** // Hüseyn M. Ədəbiyyat və sənət məsələləri. – B.: Azərnəşr, 1958. – S. 507 – 516.
- 89. Hüseyn M. M. F. Axundzadənin dramaturgiyası haqqında bəzi qeydlər** // Hüseyn M. Ədəbiyyat və sənət məsələləri. - B.: Azərnəşr, 1858. – S. 406 – 425.
- 90. Axundzadə Mirzə Fətəli Mirzə Məhəmmədağlı oğlu** // Hüseynov Ə. XX əsrin 100 görkəmli azərbaycanlısı.- Sumqayıt : “Sumqayıt” nəşriyyatı, 2002. – S. 153 – 154.
- 91. Hüseynov S. Şairin satiraya münasibəti. M. F. Axundzadə və Seyid Əzim. Tematika :** [İki yazıçının yaradıcılığında olan oxşarlıqlar] // Hüseynov Ş. S. Ə. Şirvaninin yaradıcılıq yolu. – B.: Elm, 1977. – S. 100 – 121.
- 92. Xələfov A. M. F. Axundzadənin şəxsi kitabxanası** // Xələfov A. Azərbaycanda kitabxana işinin tarixi. – B.: Bakı Universiteti Nəşriyyatı, 2004. – S. 293 – 299.
- 93. Xəlilov Q. Böyük hümanist** // Xəlilov Q. Tənqidçilik çətin peşədir. – B.: Yazıçı, 1986. – S. 30 – 39.
- 94. Xəndan C. Azərbaycan ədəbiyyatında Cənub mövzusu və İran irticasının ifşası :** [M. F. Axundzadənin əsərləri əsasında] // Xəndan C. Uğur yolu. – B.: Azərnəşr, 1987. – S. 186 – 193.

- 95. Xəndan C. Mirzə Fətəli** // Xəndan C. Seçilmiş əsərləri. – B.: Azərnəşr, 1972. – S. 3 – 8.
- 96. İbrahimov A. M. F. Axundzadə arxivinin təsviri.** – B.: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1955.- 294 s.
- 97. İbrahimov M. Qabaqcıl fikirlərin carşısı** // İbrahimov M. Əsərləri. 10 cildə. 9- cu cild . – B.: 1982. – S. 264 – 270.
- 98. Köçərli F. Mirzə Fətəli Axundzadə** // Köçərli F. Seçilmiş əsərləri. – B.: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1963.- S. 243 – 275.
- 99. Köçərli F. Mirzə Fətəli Axundzadə** // Köçərli F. Azərbaycan ədəbiyyatı. 2 cildə. 1-ci cild – B.: Elm, 1978. – S. 418 – 457.
- 100. Köçərli F. Mirzə Fətəli Axundzadə** // Köçərli F. Azərbaycan ədəbiyyatı. – B.: Avrasya Press, 2005. – S. 396 – 429.
- 101. Qasımzadə Q. Yenilik carçısı** // Qasımzadə Q. Ədəbiyyatımız, mənəviyyatımız. – B.: Yazıçı, 1988.- S. 12 – 19.
- 102. Qasımzadə F. Mirzə Fətəli Axundzadənin həyat və yaradıcılığı.** – B.: Azərnəşr, 1962. – 378 s.
- 103. Qasımzadə F. Mirzə Fətəli Axundzadə** // Qasımzadə F. XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi. – B.: Azərbaycan Universiteti Nəşriyyatı, 1956. – S. 260 – 371.
- 104. Qasımzadə F., Cəfərov M. Mirzə Fətəli Axundzadə** // Qasımzadə F. Cəfərov M. Ədəbiyyat. IX sinif üçün. – B.: Maarif, 1978. – S. 66 – 83.
- 105. Qurbanov Ş. A. İ. Gertsen və M. F. Axundzadə** // Qurbanov Ş. Azərbaycan – rus ədəbi əlaqələri. – B.: 1969.- S. 62 – 80.
- 106. Qurbanov Ş. A. S. Puşkin və M. F. Axundzadə** // Qurbanov Ş. Zərif tellər. – B.: Yazıçı, 1991. – S. 30 – 49.
- 107. Qurbanov Ş. Şərq poemasının tarixi** // Qurbanov Ş. Zərif tellər. – B.: Yazıçı.- 1991. – S. 156 – 168.
- 108. Mehdi F. Realist və demokratik – inqilabi ənənələr** // Mehdi F. Bədii publisistika. – B.: Maarif, 1982. – S. 47 – 51.

- 109. Məmmədov K. Od tutub alısan ürəklər : [M. F. Axundzadənin anadan olmasının 100 illiyi ilə bağlı keçirilən tədbir haqqında müəllifin xatirələri] // Məmmədov K. Ə. Haqverdiyev. – B.: Gənclik, 1970. – S. 131 – 134.**
- 110. Məmmədov R. Epik əsərlərin tədrisi prosesində şagirdlərin bədii təfəkkürünün inkişaf etdirilməsi : [M. F. Axundzadənin “Kəmalüddövlə məktubları” əsərinin tədrisi haqqında] // Məmmədov R. Ədəbiyyat təlimində şagirdlərin bədii təfəkkürünü inkişaf etdirmək yolları. – B.: Maarif, 1975. – S. 97 – 109.**
- 111. Məmmədov H. M. F. Axundzadə və Şərq. – B.: Elm, 1971.- 368 s.**
- 112. Mir Cəlal. Yeni realist ədəbiyyatımızın banisi //Mir Cəlal. Klassiklər və müasirlər. – B.: Azərneşr, 1973.- S. 169 – 173.**
- 113. Mir Cəlal. M. F. Axundzadənin farsca yazan şagirdləri // Mir Cəlal. Azərbaycanda ədəbi məktəblər. - B.: Azərneşr, 2004. – S. 219 – 230.**
- 114. Mirəhmədov Ə. M. F. Axundzadə Gürcüstanda // Mirəhmədov Ə. Yazıçılar, talelər, əsərlər. – B.: Azərneşr, 1978. – S. 234 – 237.**
- 115. Mirəhmədov Ə. M. F. Axundzadə – mütəfəkkir // Mirəhmədov Ə. Azərbaycan ədəbiyyatına dair tədqiqlər. (XIX – XX əsrlər). – B.: Maarif, 1983. – S. 28- 42.**
- 116. Mirəhmədov Ə. M. F. Axundzadə və K. Volney // Mirəhmədov Ə. Yazıçılar, talelər, əsərlər. – B.: Azərneşr, 1978. – S. 292 – 296.**
- 117. Mirəhmədov Ə. Müəllim və tələbə: [Mirzə Şəfi Vazeh və M. F. Axundzadə] // Mirəhmədov Ə. Yazıçılar, talelər, əsərlər. – B.: Azərneşr, 1978. – S. 46 – 52.**
- 118. Mirəhmədov Ə. Şərqin böyük oğlu // Mirəhmədov Ə. Yazıçılar, talelər, əsərlər. – B.: Azərneşr, 1978. – S. 243 – 247.**
- 119. Mümtaz S. Mirzə Fətəli Səbuhi və Osmanlı Sədri – Əzmi Fuad Paşa // Mümtaz S. Azərbaycan ədəbiyyatının qaynaqları. – B.: Avrasya Press, 2006. – S. 227 – 230.**
- 120. Mümtaz S. Mirzə Fətəli Səbuhi Və Mirzə Məhəmməd Katib // Mümtaz S. Azərbaycan ədəbiyyatının qaynaqları. – B.: Avrasya Press, 2006. – S. 252 – 264.**
- 121. Mümtaz S. Mirzə Fətəli Səbuhi, Mirzə Şəfi Vazeh və Molla Abbas Aşüftə: // Mümtaz S. Azərbaycan ədəbiyyatının qaynaqları. – B.: Avrasya Press, 2006. – S. 239 – 243.**

- 122. Mümtaz S. Mirzə Fətəli Səbuhi və Cəfərqulu xan Nəva:** [M. F. Axundzadəun Cəfərqulu xan Nəvaya yazdığı şeir haqqında] // Mümtaz S. Azərbaycan ədəbiyyatının qaynaqları. – B.: Avrasya Press, 2006. – S. 223 – 227.
- 123. Nəbiyev B. Birincilik çələngi** // Nəbiyev B. Özümüzdən başlayaq. – B.: Elm, 1990. – S. 183 – 190.
- 124. Əzizov Ə. M. F. Axundzadənin xatirə şeyləri** // Əzizov Ə. Nizami adına Azərbaycan ədəbiyyatı muzeyinin əsərləri. 2-ci cild. – B.: Elm, 1964. – S. 78 – 83.
- 125. Novruzova R. “Şərq” poeması”nın nəşri və tədqiqi tarixindən** // Nizami adına Azərbaycan ədəbiyyatı muzeyinin əsərləri. 5-ci cild. – B.: Elm, 1987. – S. 138 – 148.
- 126. Rəfili M. Mirzə Fətəli Axundzadə** // B.: Elm, 1990. – 256 s.
- 127. Rza R. Yeni Azərbaycan ədəbiyyatının banisi** // Rza R. Seçilmiş əsərləri. 5 cildə. 5-ci cild. – B.: “Öndər nəşriyyat”, 2005. – S. 135 – 145.
- 128. Səfərov Ş. “Puşkinin ölümü haqqında Şərq poeması”** // Səfərov Ş. Azərbaycan ədəbiyyatı və şagirdlərin vətəndaşlıq tərbiyəsi. – B.: Maarif, 1985. – S. 46 – 49 .
- 129. Səfərov Ş. M. F. Axundzadənin “Şərq poeması”nda Puşkinə və rus xalqına məhəbbət motivləri** // Səfərov Ş. Azərbaycan ədəbiyyatı və şagirdlərin vətəndaşlıq tərbiyəsi. – B.: Maarif, 1985. – S. 94 – 96.
- 130. Sultanlı Ə. M. F. Axundzadə Azərbaycan dramaturgiyasının banisi kimi** // Sultanlı Ə. Azərbaycan dramaturgiyasının inkişafı tarixindən. – B.: Azərnəşr, 1964. – S. 87 – 134.
- 131. Şaiq A. M. F. Axundzadə haqqında mülahizələrim** // Şaiq A. Əsərləri. 5 cildə. 4-cü cild. – B.: Azərnəşr, 1977. – S. 168 – 176.
- 132. Əziz Şərif. M. F. Axundzadə və Həsənbəy Zərdabi** // Şərif Ə. Tapıntılar. – B.: Yazıçı, 1987.- S. 36 – 45.
- 133. Əziz Şərif. M. F. Axundzadənin satira sənətkarlığı** // Şərif Ə. Tapıntılar. – B.: Yazıçı, 1987.- S. 218 – 234.
- 134. Əziz Şərif. M. F. Axundzadənin Puşkin haqqında poeması tapılmışdır** // Şərif Ə. Tapıntılar. – B.: Yazıçı, 1987. – S. 10 – 13.
- 135. Əziz Şərif. M. F. Axundzadənin bədii yaradıcılığı** // Şərif Ə. Tapıntılar. – B.: Yazıçı, 1987. – S. 158 – 165.

136. **Tağıyev H. M. F. Axundzadənin şəxsi kitabxanası.** – B.: Azərnəşr, 1964. – S. 33 – 34.
137. **Talıbzadə K. M. F. Axundzadənin görkəmli tədqiqatçısı :** [F. Köçərli və M. F. Axundzadə] // Talıbzadə K. Ədəbi irs və varislik. – B.: Azərnəşr, 1974. – S. 225 – 235.
138. **Talıbzadə K. XX əsr Azərbaycan ədəbi tənqidinin tarixi kökləri : [Axundzadənin ədəbi – tənqidi görüşləri]** // Talıbzadə K. XX əsr Azərbaycan ədəbi tənqidi. – Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1966. – S. 16 – 27.
139. **Talıbzadə K. Realizmin bayraqdarı** // Talıbzadə K. Ədəbi irs və varislik. – B.: Azərnəşr, 1974. – S. 211 – 225.
140. **Tərbiyə M. Axundzadə Mirzə Fətəli** // Tərbiyə M. Danışməndani – Azərbaycan. – B.: Azərnəşr, 1987. – S. 28 – 34.
141. **Axundzadə Mirzə Fətəli** // Uşaq ensiklopediyası. 3 cildə. 1-ci cild.- B.: Azərbaycan Ensiklopediyası Baş redaksiyası, 1987. – S. 97 – 99.
142. **Vahabzadə B. Sabah adamı – Səbuhi** // Vahabzadə B. Şənbə gecəsinə gedən yol. – B.: Azərnəşr, 1991. – S. 304 – 308.
143. **Vəliyev K. Tale ulduzu** // Vəliyev K. Sözün sehri. – B.: Yazıçı, 1988. – S. 39 – 51.
144. **Vurğun S. M. F. Axundzadə bizimlədir** // Vurğun S. Əsərləri. 6 cildə. 6-cı cild.- B. : Elm, 1972. – S. 254 – 257.
145. **Səidzadə Ə. Axundzadə və Zakir arasında məktublaşmalar** // Səidzadə Ə. Qasım bəy Zakir. – B.: Elm, 1985. – S. 97 – 98.
146. **Zeynallı H. Azərbaycanda Mirzə Fətəli əsri** // Zeynallı H. Seçilmiş əsərləri. – B.: 1983. – S. 187 – 193.

Dövri mətbuatda

147. **Mirzə Fətəli Axundzadənin 200 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı** //Azərbaycan. – 2010. – 14 aprel. – S. 2.
148. **Mirzə Fətəli Axundzadənin anadan olmasının 175 illiyi haqqında Azərbaycan KP MK.-nin Qərarı** // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985. – 5 i

- 149. Abbaslı T. Sərgüzəşti – M. F. A. məktubları // Mədəniyyət. – 2012. – 29 iyun. – S. 11.**
- 150. Urşan A., Əyyub Ə. Axundzadə yaradıcılığında “Kavkaz” qəzetinin rolu // Azad Azərbaycan. – 2012. – 19 iyun. – S. 7.**
- 151. Məmmədov X. İki dost, qoşa küçə : [Görkəmli ədiblər M. F. Axundzadə ilə İ. Qutqaşınlı arasında olan dostluq münasibətləri, həmçinin hər iki dostun adı ilə olan paralel küçələr haqqında] // Mədəniyyət. – 2012. – 15 iyun. – S. 15**
- 152. İsamayılova X. Bütün zamanlar üçün aktual // Azərbaycan. – 2012. – 17 may. – S. 11.**
- 153. Abbaslı T. Oturaq xalqı səhnə qədər qalxıdan : [M. F. Axundzadə] // Mədəniyyət. - 2012. - 2 may. - S. 7.**
- 154. Məmmədova L. Rəsul Rzanın M. F. Axundzadə ədəbi irsinə münasibəti // Azərbaycan. – 2012. - № 4. – S. 190 – 193.**
- 155. Gülər. Teatrlar böyük dramaturqun yubileyinə hazırlşırlar : [Axundzadənin 200 illik yubileyi münasibətilə Bakıda keçiriləcək teatr festivalı haqqında] // Mədəniyyət. – 2012. – 25 aprel. – S. 4.**
- 156. Vahid T. Azad düşüncənin ilk mehi və ya uzun yolun başlanğıcı : [Nəsri haqqında] // Mədəniyyət . – 2012. – 20 aprel. –S. 13.**
- 157. Həbibbəyli İ. Xoş gördük, Mirzə Fətəli Axundzadə // Ədəbiyyat qəzeti. – 2012.- 16 mart.- S. 4.**
- 158. Abbaslı T. Hər zaman təzə Mirzə - Azərbaycan dramaturgiyasının banisi M. F. Axundzadə // Mədəniyyət. – 2012. – 14 mart. – S. 7.**
- 159. Xəlilzadə F. Məğrur və narahat Fətəli : [M. F. Axundzadə - 200] // Azərbaycan. – 2012. – 10 mart. – S. 7.**
- 160 M. F. Axundzadənin 200 illik yubileyi qeyd olunub: [Ədliyyə Akademiyasında keçirilən yubiley haqqında] // Səs. – 2012. – 1 mart. – S. 15.**
- 161. Baxşəliyev R. M. F. Axundzadə və XIX əsr Qarabağ ədəbi mühiti // Azərbaycan məktəbi. – 2012. - № 1. – S. 102 – 105.**
- 162. Parsinecad İ. M. F. Axundzadənin ədəbi tənqidi // Azərbaycan. – 2012. - № 2. – S. 169 – 176.**

163. Əhmədov T. **Böyük ideallar mücahidi** // Respublika. – 2012. – 25 fevral. – S. 8.
164. Əhmədov T. **“Böyük bir məramın böyük atası”** // Ədəbiyyat qəzeti. – 2012. – 24 fevral. – S. 1, 3.
165. Zümrüd. **M. F. Axundzadə - 200 : Azərbaycanın realist dramaturgiyasının banisi M. F. Axundzadə bütün türkdilli ölkələrdə yad ediləcək** // Səs. – 2012. – 7 fevral. – S. 12.
166. **TÜRKSOY- un Ankaradakı baş ofisində “Mirzə Fətəli Axundzadə ili”nin elan olunması mərasimi keçirilib** // Ədəbiyyat qəzeti. – 2012. – 3 fevral. – S. 2.
167. Mehparə. **Böyük ədibin 200 illik yubileyi türkdilli ölkələrdə qeyd olunacaq: TÜRKSOY “Mirzə Fətəli Axundzadə ili”nə start verdi** // Mədəniyyət. – 2012. – 1 fevral.- S. 3.
168. **TÜRKSOY “Mirzə Fətəli Axundzadə ili”nə start verdi** // Mədəniyyət. – 2012. – 27 yanvar.- S. 2.
169. Bayramov A. **Xalq üçün yanan ürək** // Mədəniyyət. – 2012. – 20 yanvar. – S. 13.
170. Məmmədov Ş. **Millətin məişətinə ətraflı bələd olan fitri istedad, yaradıcı qüvvə sahibi** // Azərbaycan müəllimi. – 2012. – 13 yanvar. – S. 7.
171. Ərhun Ə. **Dahi soydaşlarımızın uyuduğu müqəddəs məzarlıq : İlk olaraq M. F. Axundzadənin məzarı qarşısında baş əyib, diz çökdüm** // Kaspi. – 2012. – 13 yanvar. – S. 12.
172. Mükərrəmoğlu M. **TÜRKSOY 2012 – ci ili “Mirzə Fətəli Axundzadə ili” elan etmişdir** // Xalq qəzeti. – 2012. – 12 yanvar. – S. 7.
173. Məhərrəмова T. **Sübhün səfiri** // Kaspi. – 2012. – 11 yanvar. – S. 12.
174. **2012 – ci il TÜRKSOY çərçivəsində “Mirzə Fətəli Axundzadə ili” elan edilib: [Ədibin 200 illik yubileyi ilə bağlı türkdilli ölkələrdə keçiriləcək tədbirlər haqqında]** // Mədəniyyət. – 2012. – 11 yanvar. – S. 3.
175. Şükürova G. **Mirzə Fətəli Axundzadə Cəfər Xəndanın tədqiqatlarında** // Azərbaycan.- 2011. - № 12. – S. 190 – 192.
176. Mikayılov Ş. **Mirzə Fətəli Axundzadə - 200** // Məktəbəqədər və ibtidai təhsil. – 2011. - № 4. – S. 90 – 94.

177. Abbaslı T. Böyük Mirzələrımızdən biri // Mədəniyyət. – 2011. – 11 noyabr. – S. 12.
178. Təranə. Azərbaycan ziyalılarının ən parlaq nümayəndəsi // Kəpi . – 2011. – 12 iyul. – S. 15.
179. Məmmədova L. M. F. Axundzadənin həyatından bəzi məqamlar //Azərbaycan. – 2011. - № 2. – S. 180 – 184.
180. İsmaylova Z. Böyük mütəfəkkir yazıçı // Ədəbiyyat qəzeti. – 2010. – 26 noyabr.- S. 2.
181. Abbaslı T. Azərbaycan teatrının banisi // Mədəniyyət.- 2010. – 21 may. – S. 13.
182. Məhərrəmov T. Bütün zamanların dramaturqu // Kəpi. – 2010.- 15 aprel. – S. 13.
183. Məmmədova L. Mirzə Fətəli Axundzadənin 100 illik yubiley təntənəsi // Azərbaycan. - 2009. - № 5. – S. 180 – 183.
184. Babayeva P. Fikri inqilabın banisi // Azərbaycan ordusu. – 2008. – 16 avqust. – S. 4.
185. Zeynalova S. M. F. Axundzadə və Avropa mədəniyyəti // Azərbaycan. – 2008. - № 7.- S. 178 – 182.
186. Əliyeva Z. Mirzə Fətəli Axundzadə yaradıcılığına münasibət // Dirçəliş – XXI əsr. – 2007. - № 114 – 115. – S. 379 – 389..Avqust- Sentyabr.
187. İbrahimova A. Klassik publisistikanın banisi // Hərbi and. – 2007. – 17 mart. – S. 15.
188. Əzizova Z. M. F. Axundzadənin yaradıcılığı Avropa və Yaponiyada // Dirçəliş – XXI əsr. – 2006 – 2007. - № 106 – 107 (dekabr- yanvar) . – S. 406 – 413.
189. Baharlı M. Mirzə Fətəli Axundzadənin kötücəsi ilə görüş : [Pəriruh Pezeşki Pərsinacarla bağı görüş haqqında] // Azərbaycan müəllimi. – 2006. – 7 aprel. – S. 7.
190. Mustafayev M. Axundzadəşünaslığın təşəkkülü : [M. F. Axundzadə haqqında yazılmış tədqiqat əsərləri haqqında] // Qobustan. – 2004. - № 2. – S. 22 – 26.
191. Həsənov H. Mirzə fətəli Axundzadə ateist olubmu ? // Ədəbiyyat qəzeti. – 2004. – 27 fevral. – S. 2.

192. Xəyal S. Rəşid bəy Axundzadə : [H. Həsənov və M. Adilovun M. F. Axundzadənin oğluna həsr etdikləri “Rəşid bəy Axundzadə ” adlı tədqiqat əsəri haqqında] // Ədəbiyyat qəzeti. – 2003. – 19 sentyabr. – S. 3.
193. İsmayılova A. Mirzə Fətəli Axundzadə dramaturgiyası bu gün // Azərbaycan müəllimi. -2003. – 28 fevral. – 6 mart. – S. 5.
194. Qarayev Z. M. F. Axundzadənin Cavad xan, Qacarlar və H. Z. Tağıyevlə qohumluğu // Xalq qəzeti. – 2002. – 11 sentyabr. – S. 4.
195. Bayramlı O. Azərbaycanda milli – mədəni hərəkətin təşəkkülü : [M. F. Axundzadə və H. Zərdabi] // Respublika. – 2001. – 18 dekabr. – S. 4 – 6.
196. Seyidov Y. M. F. Axundzadənin pyeslərində remarkalar // Azərbaycan dili və ədəbiyyatı tədrisi. – 2001. - № 3. – S. 55 – 61.
197. Persinecad İrəc. M. F. Axundzadənin ədəbi – tənqidi // Ədəbiyyat qəzeti. – 1995. – 13 yanvar. - S. 5.
198. Cəmilzadə E. Ədibin əlyazmaları Misirdə // Ədəbiyyat qəzeti. – 1993. – 25 iyun.- S. 5.
199. Əliyev S. M. F. Axundzadə və Füzuli // Elm və həyat. – 1993. - № 5 – 6. – S. 1 – 3.
200. Cəmilzadə E. Məlum məktublar, naməlum faktlar : [M. F. Axundzadə, Cəfərqulu xan və naməlum arxiv materialları] //Azərbaycan.- 1992. - № 9 – 10. – S. 173 - 180.
201. Məmmədoğlu Ş. “Bu qayda Avropada məlumdur...”: [M. F. Axundzadənin ədəbi – tənqid anlayışı barədə qeydlər] // Ədəbiyyat qəzeti. – 1992. – 14 avqust.
202. Əliyərli S. Milli hərəkətimizin ilkin dövrləri : [“Əkinçi” qəzetində M. F. Axundzadə ilə H. Zərdabinin yazışması və fikir ayrılığı haqqında] // Azərbaycan .- 1992. - № 9 – 10. – S. 138 – 145.
203. Cahangirov M. Klassik irsimizin elmi – tənqidi nəşrinə dair : Axundzadənin əsərlərinin I cildi əsasında // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1992. - № 2. – S. 16 – 31.
204. Məmmədov N. Odlə oynamaq olmaz : [Firuz Həşimlinin M. F. Axundzadənin həyat və yaradıcılı ilə bağlı yazdığı yanlış məqaləsinə müəllifin münasibəti] // Azərbaycan. – 1992. - № 3 – 4. – S. 185 – 187.

- 205. Məmmədov N. M. F. Axundzadənin ilk tədqiqatçıları kim olub? // Xalq qəzeti. – 1991. – 10 dekabr.**
- 206. Məmmədov N. A. Şaiqin M. F. Axundzadə haqqında mülahizələri // Azərbaycan müəllimi. – 1991. – 6 mart.**
- 207. Cahangirov M. Klassik irsimizin elmi – tənqidi nəşrinə dair : [M. F. Axundzadənin əsərlərinin I cildi əsasında. müşahidə və mülahizələr] // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1990. - № 4. – S. 3 – 17.**
- 208. Məmmədov N. Bir mübahisə haqqında : [M. F. Axundzadənin vəfatı və dəfni haqqında] // Azərbaycan. – 1990. - № 8. – S. 167 – 180.**
- 209. Hüseynova R. M. F. Axundzadə və “Əkinçi” qəzeti // Məxbir. – 1989. - № 10. – S. 30 – 32.**
- 210. Tağızadə S. M. F. Axundzadə haqqında yeni məcmuə : [ADU – nun yeni nəşri olan “Mirzə Fətəli Axundov ” adlı məcmuə haqqında] // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. - 1989. - № 4. – S. 127 – 128.**
- 211. Tağızadə S. Axundzadəşünaslıqda yeni səhifə // Elm və həyat. – 1989. - № 7. – S. 17 – 18.**
- 212. Eminov R. Şərqdə qabaqcıl ideyaların böyük carçısı // Elm və həyat. - № 6. – S. 29 – 31.**
- 213. Salmanov Ş. M. F. Axundzadənin tənqidində poeziya məsələləri // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1989. - № 2 .- S. 28 – 35.**
- 214. Rzayev T. Mirzə Fətəli əsərlərinin türk nəşri // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1989. - 30 iyun. – S. 6.**
- 215. Qarayev Z. Həqiqətə sadıq qalaq : [F. Qasımsadənin M. F. Axundzadənin anadan olmasının 175 illiyi münasibətilə yazdığı məqaləyə müəllifin mülahizə və fikirləri] // Azərbaycan. -1989. - № 5. – S. 182 – 183.**
- 216. Cəlilov C. Hörmətli redaksiya : [M. F. Axundzadəyə şamil edilən “Səfərdə” əsərinin yazıçıya aid edilib və yaxud edilməməsi haqqında fikir və mülahizələr] // Azərbaycan. – 1989. - № 5 . – S. 183.**
- 217. Rəhmanzadə F. Həyat, söylə, sən kiminsən? : [M. F. Axundzadənin kötükçəsi Pərirux xanının tapılmasında professor Murtuz Sadıqovun xidmətləri barədə] // Azərbaycan müəllimi. – 1989. – 29 mart.**

- 218. Pağaba K. “Kəmalüddövlə məktubları”nın yeni nəşri** // Sovet Gürcüstanı. – 1989. – 9 fevral.
- 219. Baharlı M. Bəşəroğlu onun bəşəri təbliğatçıları və bir də Pərirux xanım : [M. F. Axundzadənin kötücəsi haqqında]** // Azərbaycan məktəbi. – 1988. - № 12. – S. 42 – 46.
- 220. Əlimirzəyev X. Böyük ideallar carçısı** // Təşviqatçı. – 1988. - № 11.- S. 39 – 42.
- 221. Həsənova Ə. M. F. Axundzadə dramaturgiyasında qadın surətləri** // Elm və həyat. – 1988. - № 11. – S. 12 – 13.
- 222. Nəzərov İ. M. F. Axundzadənin ədəbi – tənqidi görüşlərinin tədrisi** // Azərbaycan müəllimi. – 1988. – 25 noyabr.
- 223. M. F. Axundzadə yubileyinin iştirakçıları : M. F. Axundovun 175 illik yubileyində iştirak etmək üçün gəlmiş qonaqların ürək sözləri** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 4 noyabr. – S. 1, 3.
Müəll.: Banin (Fransa), Qulamrza Səbri Təbrizi (Şotlandiya), Çingiz Hüseynov (Moskva), Florion Neuvajno (Polşa)
- 224. Əliyev S. M. F. Axundzadə və mətbuat** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. - 4 noyabr. – S. 6.
- 225. Səbuhinin əzəməti və şöhrəti : [M. F. Axundzadənin 175 illiyinə həsr olunmuş təntənəli yığıncaq haqqında]** // Kommunist. – 1988. – 30 oktyabr.
- 226. Xoş gördük, Mirzə Fətəli, xoş gördük, Azərbaycan! : [M. F. Axundzadənin 175 illiyinə həsr olunmuş yubileydə iştirak edənlərin ürək sözləri]** // Kommunist. – 1988. – 29 oktyabr.
- 227. Anar. Sübhün səfiri** // Kommunist. – 1988. - 29 oktyabr.
- 228. Qəhrəmanova S. Axundzadə və Tiflis ədəbi mühiti** // Azərbaycan gəncləri. – 1988. – 29 oktyabr.
- 229. Sadıqov M. Şöhrət çələngləri : [M. F. Axundzadə - 175]** // Kommunist. – 1988. – 29 oktyabr.
- 230. Fərəcov Q. Dilimizin bədii boyası : [M. F. Axundzadənin “Əsiriyəm bir dilbərin ki, əgər” misrası ilə başlayan təcnisi haqqında]** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 28 oktyabr. – S. 6.

- 231. Quliyev Ə. Rus mədəniyyətinə ehtiramla : [M. F. Axundzadə və rus mədəniyyəti]** //Azərbaycan müəllimi. – 1988. – 28 oktyabr.
- 232. Şükürov S. Dahi sənətkar** // Azərbaycan müəllimi.- 1988. - 28 oktyabr.
- 233. Bayramova O. “Əsərləri”n birinci cildi : M. F. Axundovun anadan olmasının 175 illiyi münasibətilə əsərlərinin üç cildliyinin birinci cildi çapdan çıxmışdır** // Azərbaycan müəllimi. – 1988. – 28 oktyabr.
- 234. Mahmudov E. M. F. Axundzadə gürcü poeziyasında** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 28 oktyabr. – S. 5.
- 235. Hacıbabayev A. Əsrimizin əvvəllərində : [M. F. Axundzadənin ilk yubileyinin keçirilməsi haqqında]** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 28 oktyabr. – S. 5.
- 236. Əhmədov B. Axundzadəşünaslığın ilkin axtarış mərhələsi** // Kommunist. – 1988. - 22 oktyabr.
- 237. Sadıqov M. Dünya şöhrətli sənətkar** // Sosialist Sumqayıtı. - 1988. – 6 oktyabr. – S. 4.
- 238. Köçərli F. Böyük humanist** // Kommunist. – 1988 . – 2 oktyabr.
- 239. Sadıqov M. Klassikimiz Yaponiyada** // Azərbaycan müəllimi. - 1988. – 21 sentyabr.
- 240. Sadıqov M. Xarici ölkələrdə M. F. Axundzadə yaradıcılığına maraq** // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988. - 16 sentyabr. – S. 1.
- 241. Paşaoğlu A. Xarici ölkələrdə M. F. Axundzadə yaradıcılığına maraq** // Azərbaycan gəncləri. – 1988.- 15 sentyabr.
- 242. Gəncəli S. Böyük maarifpərvər** // Azərbaycan müəllimi. – 1988. - 31 avqust.
- 243. Musayev T. , Abdullayev O. Fikir bahadırı** // Ulduz. -1988. - № 8. – S. 56 – 59.
- 244. Nəbiyev B. Durğunluğun qənimisi** // Bakı.- 1988. – 5 iyul.
- 245. Babayev A. Xalqımızın dahi söz sənətkarı** // Azərbaycan dili və ədəbiyyatı tədrisi. - 1988. - № 2. – S. 25 – 31.
- 246. Qasımozadə F. Səbuhi və gənclik. Gənclik və Səbuhi** // Ulduz. – 1988. - № 6. – S. 70 – 75.

- 247. Saləddin Ə. M. F. Axundzadənin şeri və folklor // Ulduz. – 1988. - № 6. – S. 75 – 78.**
- 248. Məmmədbəyli S. Dostluqda sadıq sənətkar // Azərbaycan müəllimi. – 1988. – 8 iyun. – S. 4.**
- 249. Qarayev Z. Böyük söz ustasının dostları // Azərbaycan müəllimi.- 1988. – 1 iyun. – S. 4.**
- 250. Cəmilzadə E. M. F. Axundzadənin naməlum məktubu // Ulduz. – 1988. - № 5. – S. 52 – 53.**
- 251. Zəkiyev İ. Klassik irsə müasir nəzər : [M. F. Axundzadənin “Kəmalüddövlə məktubları” haqqında] // Ulduz. – 1988. - № 5. – S. 55 – 59.**
- 252. Məmmədov B. Böyük ədibin dostu : M. F. Axundovla Dağıstan nücabalarından olan əslən kımık knyaz Xasay xan Usmiyevlə olan dostluq münasibətləri haqqında // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 27 may. – S. 6.**
- 253. Quliyeva X. İlk realist nasir və dramaturq // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988.- 20 may. – S. 6.**
- 254. Əfəndiyev P. Xalq yaradıcılığına bağlılıq // Bakı. – 1988. – 5 may.**
- 255. Yubiley tədbirləri : [M. F. Axundzadənin 175 illiyi münasibətilə Azərbaycan Respublikasının EA – nın Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda keçirilən tədbir haqqında] // Sumqayıt. – 1988. – 19 aprel. – S. 4.**
- 256. Şuşinski F. M. F. Axundzadə Qarabağda // Kommunist. – 1988. – 15 aprel.**
- 257. Məmmədov A. M. F. Axundzadə əsərlərinin bəzi janr xüsusiyyətləri // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1988. - № 1. – S. 12 – 17.**
- 258. Hikmət Nazim. Qəflət yuxusundan qalx : [M. F. Axundzadənin anadan olmasının 150 illiyinə həsr olunmuş yubiley mərasimində çıxışı] // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 11 mart. – S. 3.**
- 259. Tağızadə S. “Azərbaycan Molyeri”: İtalyan alimi A. Bausaninin “Axundzadə Mirzə Fəth - Əli” məqaləsinin izi ilə // Kommunist.- 1988. – 11 mart**
- 260. Mustafayev X. Dünya şöhrətli həmvətənimiz // Mədəni – maarif işi. – 1988. - № 2. – S. 10 – 22.**

261. Ələsgərli Z. **Mirzə Fətəli irsi : [Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun M. F. Axundzadənin anadan olmasının 175 illiyi münasibətilə çapa hazırladığı üçcildlik “Əsərləri”nin birinci cildi haqqında]** // Kitablar aləmində. – 1988. - № 2. – S. 14 – 15.
262. Axundzadə N. **“Kəmalüddövlə məktubları”nın nəşrinə dair** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 12 fevral. - S. 6.
263. Sadıqov M. **M. F. Axundzadənin Yapon tədqiqatçısı : [İrac Pərsinəcədin tədqiqatları haqqında]** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 5 fevral. - S. 3.
264. **O, gürcülərin qəlbində yaşayır... :[M. F. Axundzadənin Tiflis həyatı haqqında]** // Kommunist. – 1988. – 4 fevral.
265. Zərbəliyev V. **“Sovetskaya pedaqqoika” jurnalında dərc edilmişdir : [Eyniadlı jurnalda dərc edilmiş “M. F. Axundzadə – yazıçı, pedaqqoq və maarifçi” adlı məqalə haqqında]** // Azərbaycan müəllimi. – 1988. – 3 fevral.
266. Məmmədova A. **M. F. Axundzadə Avropa nəşrində** // Mədəni – maarif işi. – 1988. - № 1. – S. 20 – 21.
267. Məmmədov A. **Mirzə Fətəli gülüşü** // Ulduz. – 1988. - № 1. – S. 66 – 68.
268. Mehdiyev R. **M. F. Axundzadənin yubileyi şərəfinə : [Respublika Təşkilat Komitəsinin iclası haqqında]** // Kommunist. – 1988. – 16 yanvar.
269. Məmmədov B. **M. F. Axundzadə və müasirlik** // Azərbaycan gəncləri. – 1988. – 14 yanvar.
270. Əzimov Ə. **Dram sənəti haqqında** // Azərbaycan müəllimi. – 1988. - 6 yanvar.
271. Cəfər M. **Böyük bir məramın böyük atası** // Azərbaycan. - 1987. - № 12. – S. 141.
272. Məmmədov N. **Tənqidçi, nəzəriyyəçi qələmi** // Azərbaycan. – 1987. - № 12. – S. 31 – 33.
273. Qasımsadə F. **İlk inqilabçı demokratımız** // Azərbaycan. - № 12. – S. 17 – 20.
274. **M. F. Axundzadə haqqında söz : [Ayrı – ayrı şəxsiyyətlərin sözləri]** // Azərbaycan. – 1987. - № 2. – S. 18 – 20.
275. Cəmilzadə E. **Oğlu Rəşid bəylə ədibin məktublaşması** // Azərbaycan. – 1987. - № 12. – S. 21 – 25.

- 276. Quliyev V. M. F. Axundzadə rus alimlərinin məktublaşmalarında // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1987. - 25 dekabr. – S. 3.**
- 277. Bəşirov V. Xalqlar dostluğunun carçısı // Azərbaycan müəllimi. – 1987. – 18 dekabr.**
- 278. Yəqubi Ə. “Təmsilat” haqqında xarici rəylər : [M. F. Axundzadənin eyniadlı kitabı haqqında] // Azərbaycan müəllimi. – 1987. – 9 dekabr.**
- 279. Əhmədov H. Axtarışlar davam edir : [M. F. Axundzadə ilə bağlı mətbuatda dərc edilmiş iki məqalə haqqında] // Azərbaycan müəllimi. – 1987. – 2 dekabr.**
- 280. Məmmədov A. Son söz : [Tanınmış filoloq Zaman Qarayevin M. F. Axundzadənin yaradıcılığı ilə bağlı yazıları haqqında] // Azərbaycan. – 1987. - № 10. – S. 169.**
- 281. Qarayev Z. Ədibin xatirə povesti : [Ədibin “Səfərdə” adlı xatirə - povesti haqqında] // Azərbaycan. – 1987. - № 10. – S. 158 – 159.**
- 282. Əliyeva D. İlya Çavçavadze və M. F. Axundzadə // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1987. - 9 oktyabr. - S. 7.**
- 283. Xəlilov A. M. F. Axundzadənin köməkçisi : [Mirzə Mustafa haqqında] // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1987. - 2 oktyabr. – S. 8.**
- 284. Görkəmli adamlar Axundzadə haqqında // Kitablar aləmində. – 1987. - № 3. – S. 19.**
- 285. Məcidov V. Maraqlı tədqiqat əsəri : [İ. Rüstəmovun “ Mirzə Fətəli Axundzadə” monoqrafiyası haqqında] // Kitablar aləmində. – 1987. - № 3. – S. 17 – 19.**
- 286. Nurəliyev T. M. F. Axundzadənin kolleksiyası // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1987. - № 3. – S. 117 – 122.**
- 287. Novruzova R. M. F. Axundzadə Əziz Şərifin tədqiqatlarında // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1987. - № 3. – S. 124 – 132.**
- 288. Qarayev Y. Mirzə Fətəli Axundzadə // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1987. - № 3. – S. 3 - 8.**
- 289. Quliyev V. M. F. Axundzadənin rus şərqşünaslığı ilə əlaqələri məsələsinə dair. M. F. Axundzadə və N. F. Dibrovin // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. 1987.- № 3. – S. 100 – 108.**

- 290. Kərimov İ. Şepkin – Axundzadə – Tolstoy : [M. F. Axundzadənin dram əsərlərinin gürcü səhnəsində nümayiş etdirilməsi haqqında] // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1987. - № 3. - S. 96 - 99.**
- 291. Salmanov Ş. M. F. Axundzadənin yaradıcılıq irsi Azərbaycan sovet ədəbiyyatşünaslığında // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1987. - № 3. - S. 8 - 19.**
- 292. Əsgərli Z. M. F. Axundzadə faciə janrı haqqında // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1987.- № 3. – S. 29 - 33.**
- 293. Məmmədov A. Mütəfəkkir yazıçı // Kitablar aləmində. – 1987. - № 3. – S. 10 – 11.**
- 294. Quliyev V. Şərqdə ilk dəfə // Kitablar aləmində. – 1987. - № 3. – S. 11 – 13.**
- 295. Xəlilov A. Axundzadənin ədəbi irsi haqqında // Kitablar aləmində. – 1987. - № 3. – S. 13 – 15.**
- 296. Şamilov Ə. Axundzadənin əsərlərinin nəşri tarixindən // Kitablar aləmində. – 1987. - № 3. – S. 16 – 17.**
- 297. Qarayev Z. Mirzə Rəşidin tərcüməsi // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1987. – 4 sentyabr.- S. 8.**
- 298. Novruzov Ə. Böyük dramaturq poeziya haqqında // Gənc fəhlə. - № 8. – S. 18 – 19.**
- 299. İnqilab B. “Ədalətə rəvac vermək” naminə : [M. F. Axundzadə və Azərbaycanda teatr sənəti]// Ədəbiyyat və incəsənət. – 1987. - 17 iyul. – S.5.**
- 300. Bayramov A. Alman ədəbiyyatşünaslığı və M. F. Axundzadə // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1987. – 31 iyul. – S. 7.**
- 301. Bağirov Ə. Bir cüt saralmış vərəq : [“Şərq poeması” haqqında] // Bakı. – 1987. – 3 fevral.**
- 302. Talıbov Ə., Əhmədov Y. Maraqlı tədqiqat : [I. Rüstəmovun “Mirzə Fətəli Axundov monoqrafiyası” haqqında] // Azərbaycan müəllimi. – 1986. – 19 noyabr.**
- 303. Axundzadə N. M. F. Axundzadə həyatını dəqiq işəqləndirməli // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1986. – 8 avqust.**
- 304. Mişiyev A. M. F. Axundzadənin bir məktubunun izi ilə : [Azərbaycan – gürcü ədəbi əlaqələri tarixindən] // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1986. - № 2. - S. 42 – 47.**

- 305. Tağızadə S. M. F. Axundzadə və Ernest Jozef Renan** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1986. – № 2. - S. 30 – 34.
- 306. Məmmədov X. Böyük maarifçi** // Azərbaycan məktəbi. – 1986. - № 3. – S. 57 – 63.
- 307. Zeynalov A. M. F. Axundzadə əsərlərinin senzura tarixindən** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1986. - № 1. - S. 42 - 48.
- 308. Məmmədov D. M. F. Axundzadə və xalq satirası** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1986. - № 1. - S. 74 - 79.
- 309. Gözəlov Ə. Lui Bazən M. F. Axundzadənin yaradıcılığı haqqında** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1986. - № 1. - S. 85 - 89.
- 310. Gözəlov Ə. Barbye dö Meinər və M. F. Axundzadə** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1984. - № 11. - S. 21 - 23.
- 311. Bünyadov Z. M. F. Axundzadəyə dair yeni sənədlər** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1984. – 12 oktyabr. - S. 8.
- 312. Məmmədov A. XIX əsr realizminin tədqiqi : [Filoloq – alim Nadir Məmmədovun “M. F. Axundzadənin realizmi” adlı monoqrafiyası haqqında]** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1984. - № 3. - S. 124 - 126.
- 313. Tağızadə S. M. F. Axundzadə və Şarl Monteskiyö** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1984. - № 3.- S. 29 - 35.
- 314. Qarayev Z. M. F. Axundzadənin yeni əsəri : [M. F. Axundzadənin “Kafkaz” qəzetinin 1875-ci il 85,87,101,104-cü nömrələrində çap olunmuş “По пути” (“Səfərdə”) adlı xatirə povesti və müasir oxuculara məlum olmayan əsərləri haqqında]** // Elm və həyat. – 1984. - № 2. - S. 20.
- 315. Kərimov E. M. F. Axundzadə və Rusiya Coğrafiya Cəmiyyəti** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1983. – 18 fevral. – S. 7.
- 316. Məmmədov N. Tənqidçi, nəzəriyyəçi qələmi** // Azərbaycan – 1982. - № 12. – S. 31 – 35.
- 317. Qarayev Y. Böyük yazıçı, mütəfəkkir və ictimai xadim** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1982. - № 4.- S. 9 - 12.
- 318. Elçin “Mənim fikirlərim haqddır” : [M. F. Axundzadənin şəxsiyyəti və yaradıcılığı haqqında düşüncələr]** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 10 dekabr. – S. 6.

- 319. Ensiklopedik şəxsiyyət : [Türk alimi Yavuz Akpınarın M. F. Axundzadəyə həsr etdiyi “Mirzə Fətəli Axundzadə” monoqrafiyası haqqında] // Azərbaycan- 1982 - № 10. – S. 17 – 18.**
- 320. Əfəndiyev İ. Mədəniyyətimizin parlaq ulduzu // Azərbaycan. – 1982. - № 10. – S. 19 – 20.**
- 321. Qarayev Y. Müasirimiz Axundzadə // Azərbaycan. - 1982. - № 10.- S. 3 - 8.**
- 322. M. Rəfli Axundzadə haqqında // Azərbaycan – 1982 - № 10.- S. 16 - 17.**
- 323. Tağızadə S. Bir imzanın izi ilə : [Baron Brambeus və Mirzə Fətəli Axundzadə] // Azərbaycan – 1982 - № 10. – S. 28 – 32.**
- 324. Sənətkar haqqında söz : [Görkəmli şəxslərin böyük mütəfəkkir, alim, filosof M. F. Axundzadə haqqında fikirləri] // Azərbaycan – 1982 - № 10.- S. 24 - 27.**
- 325. Vəliyev K. Tale ulduzu // Ulduz. – 1982. - № 10. – S. 1 - 5.**
- 326. Xəndan C. Mirzə Fətəli Axundzadənin yaradıcılığında Cənubi Azərbaycan mövzusu // Ulduz. – 1982. - № 10. – S. 6 - 8.**
- 327. Məmmədov Ş. Böyük sənətkara məhəbbət : M. F. Axundzadə XIX əsrin ikinci yarısı gürcü mətbuatında // Azərbaycan.- 1982. - № 10. – S. 32 - 36.**
- 328. Onun adı əsrlər boyu yaşayacaqdır : M. F. Axundovun anadan olmasının 170 illiyinə həsr olunmuş təntənəli yığıncaq // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 22 oktyabr. - S. 4.**
- 329. Dostluq və qardaşlıq nəğməkarı : [M. F. Axundzadənin 170 illiyi şərəfinə Bakıda dramaturqun abidəsinin qarşısında keçirilən mitinq haqqında] // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 22 oktyabr. – S. 2.**
- 330. Qarayev Z. Qocor yaylağı : [M. F. Axundzadəyə məxsus olan və Tibilisidə yerləşən Qocor yaylağı haqqında] // Ədəbiyyat və incəsənət. - 1982. – 15 oktyabr. – S. 4.**
- 331. Yəqubi Ə. İki əlyazma : [Məqalədə M. F. Axundzadənin ana dilində yazdığı və “Əlifbəyi – cədid” əsərlərinə daxil edilmiş iki əlyazmasından söhbət açılır] // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 15 oktyabr. – S. 5.**
- 332. “Vətən eşqilə yanıram mən...” : [M. F. Axundzadənin anadan olmasının 170 illiyi münasibətilə Tibilisidə keçirilən şənliklər haqqında] // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 7 oktyabr. – S. 2 – 3.**

- 333. Əhmədov T. Görkəmli filosof, nasir, dramaturq** // Kitablar aləmində . – 1982. - № 3. – S. 28-30.
- 334. Əhmədov Ə., İsayev N. Yazıçı, filosof, ictimai xadim ...** // Azərbaycan məktəbi. – 1982. - № 8. – S. 35 - 40.
- 335. Bəktəşi İ. M. F. Axundzadə sənəti F. Köçərlinin tədqiqində** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 27 avqust. – S. 6.
- 336. Çaçanidze V. Mirzə Fətəli Axundzadə və Qriqol Orbeliani** // Azərbaycan. – 1981. - № 1. – S. 151-160.
- 337. Səfiyev A., Salmanov Ş. M. F. Axundzadə realizminin tədqiqi : [Ədəbiyyatşünas N. Məmmədovun “M. F. Axundzadənin realizmi” adlı kitabı haqqında]** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1980. - № 3. - S. 127 – 129.
- 338. Məmmədov A. Axundzadəşünaslığa yeni töhfə : [Nadir Məmmədovun “M. F. Axundzadənin realizmi” adlı monoqrafiyası haqqında]** // Azərbaycan. - 1980. - № 3. – S. 192 -195.
- 339. Qarayev Y. Milli mədəniyyətimizin böyük carçısı : [M. F. Axundzadə və Azərbaycan maarifçiliyi]** // Azərbaycan. – 1979. - № 8. - S. 164 – 178.
- 340. Məmmədov N. M. F. Axundzadə haqda yeni əsər : [Görkəmli ədib, alim M. F. Axundzadəyə həsr olunmuş Ş. Məmmədovun “M. F. Axundzadə” monoqrafiyası haqqında]** // Azərbaycan.-1979. – № 2. – S. 191 – 194.
- 341. Cəfərpur İ. Mirzə Fətəli Axundzadə və Şərq** // Azərbaycan. – 1972. - № 7. - S. 204 - 207.
- 342. Hüseynov Ə. Böyük sənətin sirləri** // Azərbaycan. – 1972. - № 2. - S. 198 - 199.

Mirzə Fətəli Axundzadənin elmi dünyagörüşü haqqında

Kitablarda :

Mirzə Fətəli Axundzadə elə sənətkarlardandır ki, onun şəxsi dünyagörüşü ilə əsərlərinin ifadə etdiyi fikirlər və ideyalar arasında qətiyyətlə ziddiyyət yoxdur. Ona görə də

Axundzadə komediyalarının hamısı zamanın ağır imtahanlarından müvəffəqiyyətlə çıxıb, uzun müddət yaşaya bilmişdir.

Mehdi Hüseyn

343. Köçərli F. M. F. Axundzadənin ictimai-siyasi və fəlsəfi görüşləri // Axundzadə M. F. Əsərləri. 3 cildə. 2-ci cild. – B.: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1961 – S. 6 - 29.

344. Aslanov A. M. F. Axundzadənin estetik görüşləri haqqında // Aslanov A. Estetika aləmində. – B.: Yazıçı, 1988. – S. 97 - 106.

345. Baykara H. Mirzə Fətəli Axundzadənin siyasi və demokratik görüşləri // Baykara H. Azərbaycan istiqlal mübarizəsi tarixi . – B.: Azərnəşr, 1992. – S. 68.

346. Cəfər M. Azərbaycan – Rus ədəbi əlaqələri tarixindən : [M. F. Axundzadənin ictimai-siyasi, fəlsəfi görüşlərinin rus ictimai fikri ilə səsələşməsi haqqında] // Cəfər M. Azərbaycan – Rus ədəbi əlaqələri tarixindən . – B. : Azərnəşr, 1964. – S. 41 - 49.

347. Cəfər M. Mirzə Fətəlinin ədəbi – tənqidi görüşləri // Cəfər M. Seçilmiş əsərləri. – B.: Azərnəşr, 1973. – S. 131 – 221.

348. Cəfər M. Mütəfəkkirin şəxsiyyəti : [İctimai görüşləri] // Cəfər M. Mütəfəkkirin şəxsiyyəti. – B.: Azərnəşr, – 1966. – S. 3 - 37.

349. Cəfərov C. M. F. Axundzadə və dünya mədəniyyəti // Cəfərov C. Əsərləri. 2 cildə. 2-ci cild. – B.: Azərnəşr, 1968. – S. 317 - 328.

350. Cəlilov M. Mirzə Fətəli Axundzadənin fəlsəfi görüşləri // Cəlilov M. Fəlsəfənin əsasları. – B. : Maarif, 1996. – S. 105 - 110.

- 351. Mirzə Fətəli Axundzadənin fəlsəfi görüşləri** // Fərhadoglu M. Fəlsəfənin əsasları. – B.: Maarif, 2000. – S. 115 – 121.
- 352. Həsənov Ə. İslam ehkamının tənqidi : [Dini baxışları]** // Həsənov Ə. Azərbaycan maarifçiləri tərəfindən islamın tənqidi . – B.: Yazıçı, 1983. – S. 75 - 79; 83 - 86.
- 353. Həsənov Ə., Mustafayev Q. M. Ş. Vazeh və M. F. Axundzadənin ateizmi** // Həsənov Ə., Mustafayev Q. İslamın mahiyyəti . – B.: Azərnəşr, 1967. – S. 6 - 26.
- 354. Hüseynov S. XIX əsr realist – demokratik Azərbaycan ədəbiyyatı islam dini və fanatizm əleyhinə mübarizədə : [M. F. Axundzadənin dini baxışları]** // Hüseynov S. XIX əsr qabaqcıl Azərbaycan yazıçıları dini mövhumat və fanatizm əleyhinə mübarizədə . –B.: Azərbaycan SSR EA-sı Nəşriyyatı, 1955. – S. 39 – 83.
- 355. Hüseynov H. Mirzə Fətəli Axundzadə : [İctimai və fəlsəfi fikri]** // Hüseynov H. Azərbaycanda XIX əsr ictimai və fəlsəfi fikir tarixindən. – B.: Şərq – Qərb, 2007. – S. 171 – 278.
- 356. Hüseynzadə Ə. Mirzə Fətəli Axundzadə : [Maarifçi – demokrat kimi tarixə baxışı]** // Hüseynzadə Ə. XIX əsrin ikinci yarısında Azərbaycan tarixşünaslığı. – B.: 1967. – S. 54 - 68.
- 357. XIX əsrin II yarısında Azərbaycanın iqtisadi fikri : [M. F. Axundzadənin iqtisadi təlimlər tarixi]** – B.: Nurlan, 2005 – S. 479 – 484.
- 358. Qarayev Y. Klassik nəsr və maarifçilik problemi** // Qarayev Y. Poeziya və nəsr. – B.: 1979. – S. 111 – 145.
- 359. Qarayev Y. Azərbaycanda maarifçilik hərəkatı və maarifçi realizm dövrü : [Dini baxışları]** // Qarayev Y. Azərbaycan realizminin mərhələləri. – B.: Elm. 1990. – S. 62 - 138.
- 360. Qasimov M., Cəfərov C. Azərbaycanda estetik fikir tarixindən : [Estetik baxışları]** // Qasimov M., Cəfərov C. Azərbaycanda estetik fikir tarixindən. – B.: Azərnəşr, 1964 – S. 40 - 69.
- 361. Qubatoğlu B. Azərbaycanda elmi biliklərin inkişafı : [Fəlsəfi və ictimai - siyasi görüşləri]** // Qubatoğlu B. Mədəniyyət tarixi. 2 cildə. 2-ci cild – B.: Naşir, 2002 – S. 162 - 165.
- 362. M. F. Axundzadənin fəlsəfi və ictimai – siyasi görüşləri** // Marksizmədək fəlsəfənin əsas inkişaf mərhələləri . - B.: 1962. - S. 193 - 199.

- 363. Məmmədquluzadə C. Mirzə Fətəli Axundzadə dinlər haqqında** // Məmmədquluzadə C. Əsərləri. 4 cildə. 4-cü cild .- B.: “«Öndər nəşriyyat»”, 2004 – S. 274 – 281.
- 364. Məmmədquluzadə C. M. F. Axundzadə və qadın məsələsi** // Məmmədquluzadə C. Əsərləri .
4 cildə. 4-cü cild. – B.: “«Öndər nəşriyyat»”, 2004 – S. 268 – 274.
- 365. Məmmədov Z. Mirzə Fətəli Axundzadə : [Fəlsəfi və ictimai - siyasi görüşləri]** // Məmmədov Z. Azərbaycan fəlsəfəsi tarixi . – B.: Şərq - Qərb, 2006. – S.314 – 319.
- 366. Məmmədov M və başq. Marksizmə qədərki ateizmin xüsusiyyətləri hansılardır?: [M. F. Axundzadənin fəlsəfi – ateist baxışları haqqında]** // Məmmədov M və başq. Cəmiyyət din və ateizm. – B.: Azərnəşr, 1985 – S. 75 - 79.
- 367. Məlikova M., Bayramov E. Mirzə Fətəli Axundzadə : [Siyasi hüquqi baxışları]** // Məlikova M. Bayramov E. Azərbaycanın siyasi-hüquqi nəzəriyyələri tarixi. – B.: Maarif, 1984. – S. 122 - 153.
- 368. Orucəli H. M. F. Axundzadənin estetikası barədə** // Orucəli H. Ədəbiyyat və zaman. – B.: Azərnəşr, 1971. – S. 192-197.
- 369. Rüstəmov İ. Mirzə Fətəli Axundzadə : [M. F. Axundzadənin dünyanın inkişaf qanunauyğunluqları, müxtəlif təbiət hadisələrinə olan münasibəti haqqında].** – B.: Gənclik, 1986. – 72 s.
- 370. Rüstəmov Y. Mirzə Fətəli Axundzadənin fəlsəfəsi** // Rüstəmov Y. Fəlsəfənin əsasları. – B.: “Azərbaycan Universiteti” nəşriyyatı, 2004. – S. 145 – 146.
- 371. Rüstəmov Y. Mirzə Fətəli Axundzadənin sosial –siyasi görüşləri** // Rüstəmov Y. Siyasi-hüquqi fikir tarixi. – B.: “Azərbaycan Universiteti” nəşriyyatı , 2000. – S. 179 - 181.
- 372. Rüstəmov N. M. F. Axundzadənin həyatı və maarifçilik fəaliyyəti** // Rüstəmov N. Məktəbəqədər pedaqogika tarixi. – B.: Bakı Universiteti Nəşriyyatı, 2004. – S. 199 – 202.
- 373. Saləddin Ə. XIX – XX əsrlər Azərbaycan poeziyasında şifahi ədəbiyyatın ideya – mövzu xüsusiyyətləri : [M. F. Axundzadə və folklor]** // Saləddin Ə. Azərbaycan şeiri və folklor (XIX – XX əsrlər). – B.: Elm, 1982. – S. 10 - 13.
- 374. Seyidov Ə. XIX əsrin ikinci yarısında Zaqafqaziyada pedaqoji fikir. M. F. Axundzadə və Y. S. Qoqebaşvili :** // Seyidov Ə. Pedaqogika tarixi. – B. : Maarif, 1968. – S. 266 – 281.

- 375. Əziz, Şərif. Mirzə Fətəli Axundzadə yaradıcılığında qadın məsələsi // Tapıntılar. – B.: 1987. – S.146.**
- 376. Şükürov A. Mirzə Fətəli Axundzadə : [Fəlsəfi fikirləri] // Şükürov A. Fəlsəfə. – B. : Adiloğlu, 2002. – S. 246 - 247.**
- 377. Şükürov A. Mirzə Fətəli Axundzadə (1812 - 1878) : [Fəlsəfi görüşləri] // Şükürov A. Şərq fəlfəfəsi və filosofları. – B.: “Əbilov, Zeynalov və oğullar”, 2005 – S. 564 – 569.**
- 378. Vəliyev İ. Azərbaycanda maarifçilik ideyası dövründə bədii fikrin insan təlimi. M. F. Axundzadə yaradıcılığında və ədəbi məktəbində millət, şəxsiyyət və insan məsələsi // Vəliyev İ. Ədəbiyyatda insan konsepsiyası : tarixi təşəkkülü, inkişaf mərhələləri.- B.: Günəş, 1999.– S. 254-269.**
- 379. Vəliyev K. Böyük mütəfəkkir : [M. F.Axundzadənin tənqidi yaradıcılığında estetik baxışlar] // Vəliyev K. Sözüün sehri – B.: Yazıçı, 1986. – S. 199 - 205.**
- 380. Zeynallı H. M. F. Axundzadənin ədəbi və ictimai fəaliyyəti // Zeynallı H. Seçilmiş əsərləri. – B.: Yazıçı, 1983. – S. 172 - 176.**
- 381. Zeynallı H. Mirzə Fətəli Axundzadənin əsərlərində ideologiya // Zeynallı H. Seçilmiş əsərləri. – B.: Yazıçı, 1983. – S. 177 - 186.**
- 382. Zəkiyev İ. M. F. Axundzadə və kitab mədəniyyəti. – B.: Azərnəşr, 1974. – 80 s.**
- 383. Zəkiyev İ. M. F. Axundzadə kitab, kitabxana və mütaliə haqqında. – B.: Azərnəşr, 1975 – 38 s.**

Dövri mətbuatda :

- 384. Əbdülsəlimzadə Q. Mirzə Fətəli düşüncələri və arzuların işığında : [Elmi dünyagörüşü haqqında] // Ədalət. – 2012. – 30 iyun. – S. 21.**
- 385. Bayramlı O. M. F. Axundzadə və Azərbaycanda türkçülüyn ilk mərhələsi // Ədəbiyyat qəzeti. – 2012. – 9 iyun. – S. 5.**
- 386. Mehparə . Mirzə Fətəli Axundzadə və XIX əsrdə qadın məsələsi // Mədəniyyət. – 2012. – 16 may. – S. 12.**

- 387. Abbasov İ. M. F. Axundzadənin dövlət və hüquq haqqında görüşlərinin bəzi məsələləri** // Ədəbiyyat qəzeti. – 2012. – 12 may. – S. 1 - 2.
- 388. Ömərov V. M. F. Axundzadənin əsərlərində azərbaycançılıq ideyaları** // Səs. – 2012. – 8 mart. – S. 13.
- 389. Əhmədov R. Klassik irsə müasir yanaşmalar : [M. F. Axundzadənin ədəbi - tənqidi və pedaqoji görüşlərinə bir nəzər]** // Azərbaycan məktəbi. – 2011. - № 6. – S. 83 - 87.
- 390. Quliyeva X. Dünya maarifçi ədəbi estetik fikrinin əsas prinsipləri : [M. F. Axundzadə və maarifçilik estetika ənənələri]** // Azərbaycan. – 2009. - № 11. – S. 171 – 173.
- 391. Əliyeva Z. XIX əsrdə Azərbaycanda intellektual – maarifçilik mühiti və M. F. Axundzadə** // Dirçəliş – XXI əsr. – 2007. - № 110 – 111. – Aprel – May. – S. 339- 348.
- 392. Əhmədli R. Mirzə Fətəli Axundzadənin demokratik dövlət ideyaları** // Dirçəliş – XXI əsr. - 2007. - № 108 – 109. – Fevral – Mart. – S. 375 – 383.
- 393. Əhmədov Ə. M. F. Axundzadə estetik və etikliyin əlaqəsi haqqında** // Ulduz. – 1998. - № 9. – S. 90 - 92.
- 394. Parsinecad İ. M. F. Axundzadənin ədəbi tədqiqi** // Ədəbiyyat qəzeti. – 1994. – 23 dekabr. – S. 4.
- 395. Qarayev Z. Mirzə Fətəli və hərbi elm** // Ədəbiyyat qəzeti. – 1994. - 17 may. – S. 4.
- 396. Hüseynova T. M. F. Axundzadə və Fransa maarifçiliyi** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1990. – 10 avqust . – S. 6.
- 397. Əliyev C. M. F. Axundzadə və Avropa maarifçi dram problemi** // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1990. - № 2. – S. 30 - 34.
- 398. Köçərli F. M. F. Axundzadə və yeni dövr Azərbaycan mədəniyyətinin təşəkkülü. M. F.**
- 399. Axundzadə və milli maarifçiliyin fəlsəfəsi : Üçüncü məqalə** // Tarix, fəlsəfə və hüquq . – 1990. - № 4. - S. 8 – 16.
- 400. Mikayılov N. M. F. Axundzadə ədalətli cəmiyyət haqqında** // Tarix, ictimaiyyət, coğrafiya tədrisi. – 1990. - № 2. – S. 76 – 80.

- 401. Köçərli F. M. F. Axundzadə və yeni dövr Azərbaycan mədəniyyətinin təşəkkülü. M. F. Axundzadə və milli maarifçilik : Birinci məqalə//** Tarix, fəlsəfə və hüquq . – 1990. - № 1. - S. 80-92.
- 402. Əbdülsəlimzadə Q. Y. M. F. Axundzadənin ictimai – iqtisadi görüşləri //** Azərbaycan xalq təsərrüfatı.- 1989. - № 3.- S. 58 - 64.
- 403. Ortaylı İlbar. M. F. Axundzadə əsərlərində estetik qanunlar / Türkcədən çevirəni: Q. İsmayılov //** Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 4 noyabr. – S. 3.
- 404. Tataryevska İ. M. F. Axundzadənin estetik baxışları haqqında //** Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 28 oktyabr. – S. 5.
- 405. Əsgərov Ə. İqtisadi görüşlər : [M. F. Axundzadənin iqtisadi baxışları haqqında] //** Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 28 oktyabr. – S. 5.
- 406. Muxtarov H. Böyük ədib rus dili və tərcümə haqqında //** Azərbaycan müəllimi. – 1988. – 17 fevral.
- 407. Qarayev Z. M. F. Axundzadə və hərbi elmi //** Azərbaycan gəncləri. – 1988. – 28 yanvar.
- 408. Əliyeva Z., Ağayev Ə. M. F. Axundzadənin ictimai - pedaqoji görüşlərinə dair //** Azərbaycan məktəbi. – 1987. - № 10. – S. 56 - 63.
- 409. Köçərli F. Görkəmli ateist, filosof – materialist //** Azərbaycan kommunisti. – 1987. – № 9.- S. 81 – 84.
- 410. Məmmədov N. M. F. Axundzadə azadlıq və bərabərlik haqqında //** Ədəbiyyat, dil və incəsənət . – 1987. - № 3. – S. 34 - 39.
- 411. Səfiyev A. M. F. Axundzadənin estetikasında komiklik məsələsi //** Ədəbiyyat, dil və incəsənət . – 1987. - № 3. – S. 21 - 29.
- 412. Əhmədov C. Böyük mütəfəkkirin pedaqoji görüşləri //** Azərbaycan müəllimi. – 1987. – 24 iyun.
- 413. Əfəndiyev P. Böyük ədib və xalq yaradıcılığı : //** Ədəbiyyat və incəsənət. – 1987. – 12 iyun. - S. 6.
- 414. Cavadova H. M. F. Axundzadənin ateist irsində dinin ifşası //** Mədəni-maarif işi. – 1987.- № 1. – S. 44 – 45.

- 415. Qasımzadə F. Dahi mütəfəkkir, inqilabçı demokrat** // Azərbaycan məktəbi. – 1987. - № 1. – S. 46 - 51.
- 416. Sultanov M. M. F. Axundzadə arxeoqraf kimi** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1984. – 20 yanvar. - S. 8.
- 417. Talıbzadə K. Realist tənqidin bayraqları : [Ədəbi-tənqidi görüşləri]** // Ulduz. – 1982. - № 10. – S. 8 - 14.
- 418. Məmmədov N. Realist ədəbiyyat uğrunda : [Ədəbi-tənqidi görüşləri]** // Azərbaycan. – 1982 - № 10. – S. 9-15.
- 419. Paşayev Q. M. F. Axundzadə və qabaqcıl mədəniyyət** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. - 22 oktyabr. - S. 7.

M. F. Axundzadənin komediyaları haqqında

Kitablarda :

M. F. Axundzadə öz komediyalarında dövrünün qabaqcıl ideyalarını bədii bir ustalıqla əks etdirmişdir. Bu komediyalar Azərbaycan xalqının fikri və mədəni inkişafında böyük rol oynamışdır.

M. Arif

- 420. Arif M. M. F. Axundzadə komediyaları** // Arif M. Seçilmiş əsərləri. 3 cildə. 3-cü cild. – B.: Elm, 1970. – S. 5 – 14.
- 421. Arif M. Mirzə Fətəli Axundzadənin komediyaları** // Arif M. Ədəbi – tənqidi məqalələr. – B.: Azərnəşr, 1958. – S. 383 – 398.
- 422. Arif M. M. F. Axundzadə və sovet komediyası** // Arif M. Ədəbi-tənqidi məqalələr. – B.: Azərnəşr, 1958. – S. 125 – 130.

- 423. Əhmədov C. Bədii əsərlərin təhlili üzrə yekun məşğələlərinin aparılması : [M. F.Axundzadənin “Hacı Qara” komediyasının tədrisi haqqında] // Əhmədov C. Orta məktəbdə ədəbiyyat tədrisi. II hissə. – B.: Maarif, 1966. – S. 94 - 99.**
- 424. Əhmədov C. Bədii obrazların təhlilində sənətkarlıq məsələlərinin öyrədilməsi : [M. F.Axundzadənin “Hacı Qara” əsərinin tədrisi haqqında] // Əhmədov C. Ədəbiyyat dərslərində bədii təhlil. – B.: Maarif, 1967. – S. 13 - 27; 37 - 39.**
- 425. Əlioğlu M. Ədəbiyyatda yeni insan : [M. F.Axundzadənin ilk komediyalarının təhlili haqqında] . – B.: Azərnəşr, 1964. – S. 7- 220.**
- 426. Qasımzadə F., Cəfərov M. Mirzə Fətəli Axundzadə (1812-1878) : [“Hacı Qara” komediyası haqqında] // Qasımzadə F., Cəfərov M. Ədəbiyyat. 9-cu sinif üçün dərslik. – B.: Maarif, 1978. – S. 83 - 94.**
- 427. Murtuzayev S. M. F. Axundzadənin komediyalarının dil və üslub xüsusiyyətləri. – B.: Azərnəşr, 1962. – 114 s.**
- 428. Murtuzayev S. M. F. Axundzadənin komediyalarının frazeologiyası. – B.: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1958. – 80 s.**
- 429. Obrazların müqayisəli xarakteristikası : [M. F.Axundzadənin “Hacı Qara” komediyasının təhlili haqqında] // Orta məktəbdə ədəbiyyat tədrisi. II hissə. – B.: Maarif, 1976. – S. 52 - 69.**
- 430. Şərif Ə. “Hacı Qara”: [“Hacı Qara” əsərinin səhnə təcəssümü haqqında] // Şərif Ə. Tapıntılar. – B.: Yazıçı. – 1987. – S. 317 - 319.**
- 431. Şərifov A. Azərbaycanda türk teatrı tarixi materialları : [M. F. Axundzadə və teatr] // Şərifov A. Azərbaycanda türk tarixi materialları. – B. : Elm, – 2000. – S. 5 - 11.**

Dövri mətbuatda:

- 432. Vahid. “Kimyagər”in möcüzəsi : [Musiqili Komediya Teatrında səhnəyə qoyulmuş “Hekayəti – Molla İbrahimxəlil kimyagər” komediyasının səhnə təcəssümü haqqında] // Mədəniyyət. – 2012. – 13 iyun. – S. 5.**
- 433. Vahid T. Azad düşüncənin ilk mehi və ya uzun yolun başlanğıcı : Axundzadənin ölməz komediyaları // Mədəniyyət. – 2012. – 11 aprel. – S. 13.**

- 434. Dadaşov A. “Hacı Qara” pyesinə yeni baxış // Azərbaycan dili və ədəbiyyat tədrisi. – 2008. - № 1. – S. 11 – 21.**
- 435. Cəfərova E. M. F. Axundzadənin “Müsyö Jordan və dərviş Məstəli şah” əsərində işlənən şəxs adlarının izahı // Azərbaycan dili və ədəbiyyat tədrisi. – 2007. - № 1. – S. 40 – 46.**
- 436. Mikayılova Ə. M. F. Axundzadənin “Hekayəti – Müsyö Jordan və Dərviş Məstəli şah” komediyasında antroponimlər // Azərbaycan məktəbi. – 2005. - № 6. – S. 105 – 112.**
- 437. Qafarov N. Xalq dili ilə ünsiyyətdə : [M. F. Axundzadə komediyalarının dili və milli gülüş mədəniyyətinin ənənələri] // Azərbaycan. – 2004. - № 7. – S. 161 – 162.**
- 438. Dadaşov A. “Hacı Qara” nın tarixiliyi və müasirliyi // Ulduz. - 2003. - № 8. – S. 71 – 74.**
- 439. Qafarov N. M. F. Axundzadə komediyalarının dili və milli gülüş mədəniyyətinin verbal ənənələri // Mədəni-maarif. – 2002. - № 8 - 9. – S. 40 - 41.**
- 440. Qafarov N. M. F. Axundzadənin “Sərgüzəşti vəzir xani- Lənkəran” komediyası : // Mədəni-maarif. – 2001. - № 7 - 8. – S. 42 - 43.**
- 441. Məmmədova D. M. F. Axundzadənin komediyalarında remarka // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1990. - № 1. – S. 16-20.**
- 442. Nağıyev M. “Misyo Jordan” ın anonim çapı // Kitablار aləmində . – 1989. - № 1. – S. 30 – 32.**
- 443. Quliyev V. “Təmsilat” geniş üfüqlərdə : [M. F. Axundzadə komediyalarının – “Təmsilat” ın türk nəşri] // Kommunist. – 1989. – 26 yanvar.**
- 444. Zeynalov N. Komediyalarda xalq ifadələri // Azərbaycan müəllimi. – 1988. – 28 oktyabr.**
- 445. Məmmədova D. M. F. Axundzadənin komediyalarındakı adların mənşəyi haqqında // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1987. - № 1. – S. 33 – 37..**
- 446. Abbasov H. Müasirimiz : [Müəllifin M. F. Axundzadənin komediyaları ilə bağlı söylədiyi fikirlər] // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 15 oktyabr. – S. 5.**
- 447. Məmmədov M. Onun mütəfəkkir və sənətkar dünyası : [M. F. Axundzadənin dram əsərlərinin milli teatrın inkişafındakı rolu və xidmətləri haqqında] // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 15 oktyabr. – S. 4.**

448. Quliyev Ə. M. F. Axundzadə komediyalarının Qərbi Avropada nəşri // Mədəni-maarif işi. – 1979. - № 1. – S. 42 - 44.

“Aldanmış kəvakib” povesti haqqında

Kitablarda:

449. Məmmədzadə H. Böyük humanist : [“Aldanmış kəvakib” povesti və “Kəmalüddövlə məktubları” ictimai – fəlsəfi əsəri haqqında] // Axundzadə M. F. Aldanmış kəvakib. Kəmalüddövlə məktubları. – B.: Maarif. 1985. – S. 3 - 14.

450. Əsədullayev S. İlk realist roman : [“Aldanmış kəvakib” tarixi romanı haqqında] // Əsədullayev S. Tarix, sənətkar, müasirlik. – B.: Gənclik. – 1975. – S. 5 - 45.

451. Əfəndiyev H. “Aldanmış kəvakib” // Əfəndiyev H. Azərbaycan bədii nəsrinin tarixindən. – B.: Azərnəşr, 1963. – S. 166 – 230.

452. Qasımsadə F., Cəfərov M. Mirzə Fətəli Axundzadə (1812 - 1878) : [“Aldanmış kəvakib” povesti haqqında] // Ədəbiyyat . 9- cu sinif üçün dərslik. – B.: Maarif, 1978. – S. 94 – 115.

453. Mir Cəlal. Klassik nəsrimiz haqqında : [“Aldanmış kəvakib”] // Mir Cəlal. Klassiklər və müasirlər. – B.: Azərnəşr, 1973. – S. 23 - 28.

454. Obrazların müqayisəli xarakteristikası : [“Aldanmış kəvakib” povestinin təhlili haqqında] // Orta məktəbdə ədəbiyyat tədrisi. II hissə. – B.: Maarif, 1976 – S. 49 – 50.

455. Şaiq A. M. F. Axundzadənin “Aldanmış kəvakib”i haqqında mülahizələrim // Şaiq A. Əsərləri. 5 cildə. 4 –cü cild.– B.: Azərnəşr. – 1977. – S. 192 – 202.

Dövri mətbuatda:

456. Rzayev A. Ulduzları kim aldatmışdı : [M. F.Axundzadənin “Aldanmış kəvakib” əsəri haqqında] // Ədəbiyyat qazeti. – 1991. – 20 dekabr. - S. 2.

457. Rzayev A. Q. “Aldanmış kəvakib” ətrafında düşüncələr // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1990. – S. 24 - 29.

- 458. Məmmədov N. “Aldanmış kəvakib” tarixi əsərdirmi? // Azərbaycan müəllimi. – 1988. – 19 oktyabr.**
- 459. Məhəmmədi M. Yusif Sərrac əhvalatı // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. - 23 sentyabr . - S.7.**
- 460. Məmmədov A. “Aldanmış kəvakib” də mifik dünyagörüşü // Azərbaycan. – 1987. - № 12. – S. 26 - 30.**
- 461. Sadıqov Ə. “Aldanmış kəvakib” povestinin dili // Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1987. - № 3.- S. 89 - 95.**
- 462. Məmmədov A. Öyrənildikcə öyrənilən ədib : [“Aldanmış kəvakib” əsərinin sənətkarlıq xüsusiyyətləri] // Azərbaycan. – 1982. - № 10. – S. 21-24.**

M. F. Axundzadə dili və ərəb əlifbası

Kitablarda:

- 463. Abdullayev A. Köhnə məktəb sistemi və ərəb əlifbasının Azərbaycan dilinin tədrisində doğurduğu çətinliklər : [M. F.Axundzadə və ərəb əlifbası] // Abdullayev A. Azərbaycan dilinin tədrisi tarixindən. – B.: Maarif, 1966. – S. 44- 56.**
- 464. Adilov M. M. F. Axundzadənin bədii dilində psixologizm // Adilov M. Klassik ədəbiyyatımızda dil və üslub. – B.: Maarif, 1991. – S. 85 – 100.**
- 465. Adilov M. M. F. Axundzadənin dili və dram sənətkarlığı haqqında bəzi qeydlər // Adilov M. Klassik ədəbiyyatımızda dil və üslub. – B.: Maarif, 1991. – S. 74 – 85.**
- 466. Adilov M. M. F. Axundzadənin əsərlərinin antroponomiyası : [M. F.Axundzadənin əsərlərində şəxs adları haqqında] // Adilov M. Klassik ədəbiyyatımızda dil və üslub. – B.: Maarif, 1991. – S. 225 – 233.**
- 467. Məmmədşadə H. M. F. Axundzadənin yeni əlifba layihələri və məktubları // Axundzadə M. F. Əsərləri. 3 cildə . 3 - cü cild.- B.: Şərq – Qərb. 2005. – S. 4 - 12.**
- 468. Məmmədşadə H. M. F. Axundzadənin yeni əlifba layihələri və məktubları // Axundzadə M. F. Əsərləri. 3 cildə. 3- cü cild .- B.: Elm, 1988. - S. 5 - 16.**

- 469. Axundzadə A. M. F. Axundzadə və ədəbi dilimiz** // Axundzadə A. Dil və mədəniyyət. – B.; Yazıçı, 1992. – S. 143 – 149.
- 470. Cahangirov M. XIX əsr Azərbaycan dilçiliyi və M. F. Axundzadə** // Oktyabr inqilabı və Azərbaycan dilçiliyi məsələləri. – B.: Azərnəşr, 1969. – S. 62 - 69.
- 471. Çobanzadə B. Mirzə Fətəli Axundzadə də azəri ləhcəsi** // Çobanzadə B. Seçilmiş əsərləri. 5 cildə. 2-ci cild. – B.: Şərq – Qərb, 2007. – S. 306 – 312.
- 472. Hacıyev T. M. F. Axundzadənin bədii dili** // Hacıyev T. Azərbaycan ədəbi dili tarixi. – B.: Maarif, 1987. – S. 120 - 134.
- 473. Hacıyev T. M. F. Axundzadənin dili və obrazları** // Hacıyev T. Yazıçı dili və ideya-bədii təhlil. – B.: Maarif, 1979. – S. 59 - 87.
- 474. Haqverdiyev Ə. Mirzə Fətəli və ərəb əlifbası** // Haqverdiyev Ə. Seçilmiş əsərləri. 2 cildə. 2- ci cild – B.: Azərnəşr, 1971. – S. 399 - 401.
- 475. Xudiyev N. M. F. Axundzadənin dili** // Xudiyev N. Azərbaycan ədəbi dili tarixi. – Ankara, 1997. – S. 362 – 372.
- 476. Seyidov Y. XIX əsr : [Mirzə Fətəli Axundzadə yaradıcılığında dil problemi]** // Seyidov Y. Yazıçı və dil. – B.: Yazıçı, 1979. – S. 44 - 91.

Dövri mətbuatda:

- 477. Baharlı M. İlk əlifba dərsliyimiz : [M. F. Axundzadənin “Əlifba – yecədid” adlı əlifba dərsliyi haqqında]** // Azərbaycan dili və ədəbiyyat tədrisi. – 2007. - № 2. – S. 10 – 14.
- 478. Qarayev A. Dilimizin Avropa mənşəli alınma sözlər hesabına inkişafında M. F. Axundzadənin xidməti** // Azərbaycan məktəbi. – 1988. - № 12. – S. 46 - 49.
- 479. Məmmədov N. Bir şeir haqqında : [M. F. Axundzadənin “Yeni əlifba ” haqqında şeri]** // Ədəbiyyat və incəsənət . – 1988. - 25 noyabr. - S. 6.
- 480. Axundzadə A. Ədəbi dilimizin fədaisi** // Bakı. – 1988. – 1 noyabr.
- 481. Yəqubi Ə. İlk əlifba dərsliyimizin yaradıcısı** // Sovet kəndi. – 1988. – 18 fevral.

- 482. Cavadova M. Azərbaycan ədəbi dilinin təşəkkülündə M. F. Axundzadənin rolu //** Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1987. - № 3. – S. 70 -74.
- 483. Cahangirov M. Klassiklərimizin elmi nəşrində M. F. Axundzadənin yeni əlifba hərfləri ilə yazdığı mətn nümunələrindən istifadə məsələsinə dair //** Ədəbiyyat, dil və incəsənət – 1987. – № 3. – S. 75 – 88.
- 484. Kərimova B. Naməlum imzaların izi ilə : [Mirzə Fətəli Axundzadənin ərəb əlifbasının islahatı sahəsindəki fəaliyyəti haqqında] //** Azərbaycan müəllimi. – 1987. – 4 mart.
- 485. Yəqubi Ə. M. F. Axundzadənin əlifba kitabı nə üçün inkar edilir? //** Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1986. - № 3. – S. 78 – 83.
- 486. Əhmədov Y. M. F. Axundzadənin “Əlifba” dərsliyi yazmışdırmı? //** Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1984. - № 4. - S. 37 – 43.
- 487. Əhmədov H. Mirzə Fətəli Axundzadənin ana dili məktəbi uğrunda mübarizədə //** Azərbaycan məktəbi. – 1983. - № 1.- S. 43 – 48.
- 488. Cahangirov M. Milli ədəbi dil anlayışı və M. F. Axundzadə bu dilin prinsipləri haqqında //** Ədəbiyyat, dil və incəsənət. – 1982. - № 1. - S. 50 – 58.
- 489. Poladova Z., Baharlı M. M. F. Axundzadənin əlifba dərsliyi //** Azərbaycan məktəbi. – 1980. - № 12. - S. 44 – 50.
- 490. Yaqubi Ə. M. F. Axundzadə əlifba dərsliyi yazmışdır //** Azərbaycan məktəbi. – 1979. - № 7 .- S. 52 – 60.
- 491. Əhmədov H. M. F. Axundzadə “Əlifba” dərsliyi yazmışdırmı? //** Azərbaycan məktəbi. – 1978. - № 7. – S. 74 - 80.

M. F. Axundzadə ədəbiyyatda

Kitablarda :

- 492. Cəmil Ə. M. F. Axundzadəyə : Şeir //** Cəmil Ə. Əsərləri. – B. : Azərnəşr, 1988. – S. 150-151.
- 493. Dilbazi M. Səbuhinin qəbri yanında : şeir //** Dilbazi M. Seçilmiş əsərləri. 3cildə. 1-ci cild. – B.: Yazıçı, 1982. – S. 246.

- 494. Haqverdiyev Ə. Xəyalat : bir pərdəli dram** // Haqverdiyev Ə. Seçilmiş əsərləri. 2 cildə. 1-ci cild. – B.: Azərnəşr, 1956. – S. 287 – 296.
- 495. Hüseynzadə H. Ürəklər birləşəndə : poema** // Hüseynzadə H. Seçilmiş əsərləri. 2 cildə. 2-ci cild. – B.: Azərnəşr, 1975. – S. 168 – 213.
- 496. Hüseynov Ç. Fətəli fəthi : roman** . – B.: Yazıçı, 1986. – 710 s.
- 497. Kərim Ə. Qarlı qış axşamında : şeir** // Kərim Ə. Seçilmiş əsərləri. 2 cildə. 1- ci cild.– B.: Azərnəşr, 1991. – S. 98 – 100.
- 498. Mahmud T. Oyan, Fətəli, oyan : poema** // Mahmud T. Kəpənək gözəlliyi. – B.: Gənclik. 1980. – S. 165 – 176.
- 499. Mehdiyev S. Mirzə Fətəli : həyatından lövhələr.** – B.: Azərnəşr, 1969. – 94 s.
- 500. Rüstəm S. Səbuhinin düşünərkən : şeir** // Rüstəm S. Bahar düşüncələri. – B.: Azərnəşr, 1964. – S. 32 - 35.
- 501. Zakir Qasım bəy. Mirzə Fətəli Axundzadəyə : adsız şeirlər** // Zakir Qasım bəy. Seçilmiş əsərləri. – B.: Azərnəşr, 1957 – S. 267 – 282.
- 502. Zeynallı A. Səbuhinin qəzəbi : şeir** // Zeynallı A. Elə arxalan. – B.: Yazıçı, 1978. – S. 120 - 123.

Dövri mətbuatda:

- 503. Tahirli A. İdrak və irşad işığında : [A. Mədətovun M. F. Axundzadəyə həsr etdiyi “İdrak işığında” pyesi haqqında]** // Xalq qəzeti. – 2008. – 23 noyabr. – S. 5.
- 504. Qulamrza S. T. Mirzə Fətəli Axundzadənin xatirəsi : şeir** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. - 4 noyabr. – S. 1.
- 505. Şükürov S. Yox, cənab Axundzadə : sənədli hekayə** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 28 oktyabr. – S. 4 - 5.
- 506. Azəroğlu. Şərqi kəvakibi : şeir** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 28 oktyabr. – S. 4.
- 507. Rzayev V. İki dəfə yaşanmış ömür : [C. Hüseynovun “Fətəli fəthi” əsəri haqqında]** // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1988. – 5 fevral. – S. 6.

508. Həsənli A. Qəflət yuxusundan oyatdın Şərqi : şeir // Azərbaycan. – 1982. - № 10. – S.18.

509. Fərzəli Ə. Adsız şeir // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 22 oktyabr. – S. 5.

510. Tixonov N. Səbuhi : şeir // Ədəbiyyat və incəsənət. – 1982. – 22 oktyabr. – S. 5.

M.F. Axundzadə incəsənətdə

Kitablar:

511. Abdullayev M. Mirzə Fətəli Axundzadə : portret // Abdullayev M. Yazılarım . – B.: İşıq, 1988. – S. 144.

512. Cəfərov C. M. F. Axundzadə və teatr // Cəfərov C. Əsərləri. 2 cildə. 1-ci cild. – B.: Azərnəşr, 1968. – S. 129 - 145.

513. Kərimov İ. Azərbaycan teatrının beşiyi başında : [Rus – Azərbaycan teatr əlaqələrinin möhkəmlənməsində M. F. Axundzadənin rolu] // Kərimov İ. Sənət yolu – dostluq yolu. – B.: Yazıçı, 1981. – S. 6 - 14.

514. Kərimov İ. Ön söz : [M. F. Axundzadənin teatr fəaliyyəti haqqında] // Kərimov İ. Azərbaycan teatırı. – 125. – B.: Qapp – Poliqraf, 2002. – S. 28 – 29.

515. Qurbanov Ş. Milli teatr problemi : [M. F. Axundzadənin dram əsərlərinin teatr və aktyor sənətinin, teatrşünaslığın yaranmasında göstərdiyi böyük rolu haqqında] // Qurbanov Ş. Ədəbi dostluq. – B.: Yazıçı, 1980. – S. 95 – 104.

516. Nəcəfov M. M. F. Axundzadə ədəbi irsinin rəssamlıq sənətində əksi // Nəcəfov M. Rəssam və zaman. – B.: Gənclik, 1977. – S. 75 – 84.

517. Rəhimli İ. “Dərviş Parisi dağıdır” : [M. F. Axundzadənin “Hekayəti Müsyo Jordan və dərviş Məstəli şah” pyesinin motivləri əsasında çəkilmiş “Dərviş Parisi dağıdır” kino lenti haqqında] // Rəhimli İ. Səhnə, ekran, müasirlik. – B.: Yazıçı, 1980. – S. 97 – 102.

518. Rəhman S. Mirzə Fətəli : pyes fantaziya // Rəhman S. Teatr hekayətləri. – B.: Azərnəşr, 1964 . – S. 197 - 211.

519. Sadıxov N. İlk qələbələr (1927 - 1932) : [M. F. Axundzadənin “Hacı Qara” komediyası əsasında çəkilmiş eyniadlı film haqqında] // Sadıxov N. Azərbaycan bədii kinosu (1920 – 1935 –ci illər) – B.: Elm, 1970 – S. 58 – 73.

520. Vurğun S. “Səbuhi” : [M. F. Axundzadəyə həsr edilmiş “Səbuhi” filmi haqqında] // Vurğun S. Əsərləri. 6 cildə. 5 - ci cild. – B.: Elm, 1972 – S. 158 - 161.

521. Zamanov A. “Hacı Qara” Naxçıvan səhnəsində // Zamanov A. Seçilmiş əsərləri. – B.: “Çinar- Çap”, 2003. – S. 293 – 295.

Dövri mətbuatda:

522. Azəri İ. “Sərgüzəşti – Mirzə Fətəli Axundzadə” : [Gənc Tamaşaçılar Teatrı böyük ədibin yubileyinə həsr olunmuş festivalda dörd tamaşa təqdim edib] // Mədəniyyət. – 2012. – 20 iyun. – S. 5.

523. Vahid T. “Sübhün səfiri” : [M. F. Axundzadəyə həsr olunmuş eyniadlı film haqqında] // Mədəniyyət. – 2012. – 8 iyun. – S. 11.

524. Vahid T. “Sərgüzəşti – Mirzə Fətəli Axundzadə” : [Mingəçevir Dövlət Dram Teatrında “Sərgüzəşti – Mirzə Fətəli Axundzadə” Milli Teatr Festivalının açılışı haqqında] // Mədəniyyət. – 2012. – 6 iyun. – S. 9.

525. Əliyeva K. “Naməlum Axundzadə” : [YUĞ Teatrının M. F. Axundzadənin 200 illik yubileyinə həsr olunmuş Teatr Festivalına hazırlaşması haqqında] // Kaspi. – 2012. – 21 - 23 aprel . – S. 22.

526. Rəis X. “Hacı Qara” – yeni quruluşda : [Gənc Tamaşaçılar Teatrında səhnəyə qoyulmuş “Hacı Qara” komediyasının səhnə təcəssümü haqqında] // Kaspi. – 2012. – 14 - 16 aprel. – S. 22.

527. Qəhrəmanov Ə. Mirzə Fətəli Axundzadə - 200 : [M. F. Axundzadə və Naxçıvan teatri] // Səs. – 2012. – 12 aprel. – S. 11; 13 aprel. – S. 13.

528. Sultanova M. “ Fransız müsyö Jordanın qeyri-adı sərgüzəştləri” : [Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş “Misyo Jordan və dərviş Məstəli Şah” əsərinin premyerası haqqında] // Mədəniyyət. – 2012. - 14 mart. – S.11.

529. “Mirzə Fətəli” əsəri Naxçıvan Teatrında : [Yazıçı – dramaturq Şəfaət Mehdiyevin Naxçıvan Teatrında səhnəyə qoyulmuş “Mirzə Fətəli” dramının səhnə təcəssümü haqqında] // İki sahil.- 2012. – 13 mart – S. 13.

530. Qəhrəmanov Ə., Seyidzadə H. T. Mirzə Fətəli Axundzadə və Naxçıvan teatri // Azərbaycan. – 2012. – 6 mart. – S. 7.

531. Cəfərov A. “Hekayəti – müsyö Jordan və dərviş Məstəli şah caduküni – məşhur” Gəncə Teatrında və...: [C. Cabbarlı adına Gəncə Dövlət Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş “Hekayəti – müsyö Jordan və dərviş Məstəli şah caduküni –məşhur” komediyasının səhnə təcəssümü haqqında] // Kaspi. – 2012. – 28 - 30 yanvar. - S. 22.

532. Cəfərsəy A. “Naməlum Axundzadə”: [Görkəmli dramaturq M. F. Axundzadənin 200 illik yubileyi münasibətilə YUG Dövlət Teatrında səhnəyə qoyulmuş “Naməlum Axundzadə” adlı teatr tamaşası haqqında] // Kaspi. – 2012. – 7- 14 yanvar. – S. 22.

533. Əzizbəyli R. Yubiley ərəfəsində yaradıcılıq ənənələri : [“Mürəfiə vəkilləri” televiziya tamaşası böyük ədib Mirzə Fətəli Axundzadənin anadan olmasının 200 illiyinə təhfi olacaq] // Mədəniyyət. – 2011. – 10 avqust. – S. 11.

534. Abbaslı T. Azərbaycan teatrının banisi : // Mədəniyyət . – 2010. – 21 may. – S. 13.

535. Eyvazov H. XIX əsrin ikinci yarısında ictimai - siyasi hadisələrin məzmunu daxilində ədəbi şəxsiyyətin portreti : Ş. Mehdiyevin “Mirzə Fətəli” dramı // Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu Xəbərlər. - 2009. - № 1.– S. 90 - 93.

536. Qiyas Ə. Mirzə Fətəli Axundzadə və “Dərviş Parisi partladır” filmi // Mədəniyyət. – 2008. – 9 may. – S. 13.

537. Mükərrəmoğlu M. Böyük dramaturqun əsərlərinin ekran taleyi : // Xalq qəzeti. – 2002. – 12 aprel. - S.5.

538. İsmayılı Ə. Böyük mütəfəkkirin portreti // Ədəbiyyat qəzeti. – 1992. - 10 iyul. – S.3.

539. Məmmədli Ş. “Lənkəran xanın vəziri” gürcü səhnəsində // Qobustan. – 1992. - № 1 - 2. - S. 67 – 73.

- 540. Məmmədbəyli S. Böyük sənətkara həsr olunmuşdur: [Nizami adına Azərbaycan Ədəbiyyatı muzeyi M. F. Axundzadənin anadan olmasının 175 illiyi münasibətilə ədibin həyat və yaradıcılığını işıqlandıran sərgi təşkil edilmişdir] // Azərbaycan gəncləri. – 1988. – 5 aprel.**
- 541. Kazımov A. Sənətkar və ekran : [Azərbaycan kinomatoqrafçılarının M. F. Axundzadə və onun əsərləri əsasında yaratdığı filmlər haqqında] // Komunist . – 1988. – 30 yanvar.**
- 542. Abdullayeva S. Mirzə Fətəli Axundzadəyə məxsus xalq çalğı alətlərimiz // Qobustan. – 1979. - № 1. – S. 89 - 91.**
- 543. Rəhmətov Ə. “Aldanmış kəvakib” operası haqqında : [“Aldanmış kəvakib” povesti əsasında hazırlanmış eyni adlı operanın Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında nümayiş etdirilməsi haqqında] // Mədəni – maarif işi.- 1976. - № 4. – S. 35 - 36.**

Avtoreferatlar

- 544. Atayeva Ş. Mirzə Fətəli Axundzadə ingilis dili ədəbiyyatşünaslığında : Avtoreferat. – B.: 2005 – 18 s.**
- 545. Bəşirova G. Mirzə Fətəli Axundzadə və XIX əsr Cənubi Azərbaycan ədəbi - ictimai mühiti – Avtoreferat. - B.: 1998. – 26 s.**
- 546. Mehdiyeva S. Mirzə Fətəli Axundzadənin ədəbi - bədii irsinin öyrünilməsi problemləri (1970 – 1980 – cı illər) : Avtoreferat. – B.: 2012 – 26 s.**

Мирза Фатали Ахундов

Мирза Фатали Ахундов родился в 1812 г. В Нухе (ныне г. Шеки). Он рано лишился родителей и был взят на воспитание дядей Алескером, фамилию которого он и носил.

По желанию дяди, мечтавшего о духовной карьере для своего племянника, М. Ф. Ахундов начал учиться в Гяндже у муллы. Но, познакомившись с известным азербайджанским поэтом-лириком Мирза Шафи Вазехом, отличавшимся вольнодумством и оказавшим на него сильное влияние, Мирза Фатали отказался от духовной карьеры. Вернувшись в Нуху, он поступил в 833 году в русско-татарское училище, в котором в совершенстве изучил русский язык.

В 1834 году М. Ф. Ахундов переехал в Тифлис- культурный и административный центр Закавказья того времени, в котором он поступил на службу в канцелярию наместника Кавказа переводчиком с восточных языков.

Тифлисская жизнь, государственная служба, педагогическая деятельность в Тифлисском училище, встречи с прогрессивными русскими писателями, журналистами, политическими деятелями (А. А. Бестужевым-Марлинским, В. А. Соллогубом, Я. П. Полонским) повлияли на мировоззрение М. Ф. Ахундова. Обладая глубоким знанием восточной литературы, владея арабским, персидским и русским языками, М. Ф. Ахундов знакомится с выдающимися достижениями русской и западно - европейской науки и художественной литературы.

Мирза Фатали был очарован талантом Пушкина и в 1837 году под впечатлением скорбного известия о гибели великого русского поэта, первым из поэтов Востока откликнулся «Восточной касыдой на смерть А. С. Пушкина», получившей широкое распространение на русском языке в переводе А. А. Бестужева-Марлинского.

В 30-х годах началась его литературная деятельность, направленная против отсталости и религиозного догматизма, за просвещение, свободу и прогресс. Литературный талант Ахундова с особенной силой проявился в драматургии. С 1850 по 1856 гг. Он написал 6 комедий, в которых нашла реалистическое отражение жизнь Азербайджана первой половины XIX века. («Мусье Жордан, ботаник и дервиш Масталишах, знаменитый колдун» (1850 г.); «Мола Ибрагим Халил, алхимик, обладатель философского камня» (1850 г.); «Везир Ленкоранского ханства» (1850 г.); «Медведь, победитель разбойника» (1851 г.); «Приключения скряги» («Гаджи- Кара») (1852 г.), «Правозаступники в городе Тебризе», («Восточные адвокаты» (1855г.)).

Пьесы печатались на страницах газеты «Кавказ» и шли с большим успехом на сцене. Особенно популярна была пьеса «Приключения скряги» («Гаджи- Кара»),

В 1853 году пять комедий М. Ф. Ахундова были изданы отдельной книгой на русском языке, а в 1859 году был выпущен сборник его произведений на азербайджанском языке. Комедии Мирза Фатали были основополагающими для ряда восточных стран. Они переводились и ставились в Иране и Афганистане.

Руководствуясь ими как образцом, писатели этих стран создавали свою драматургию.

В сатирической повести «Обманутые звезды» (1857 г.) М. Ф. Ахундов зло высмеивает отсталые феодальные порядки Ирана. Эта повесть положила начало азербайджанской прозе нового типа.

Перу М. Ф. Ахундова принадлежат так же статьи на исторические, литературные, философские и публицистические темы. Центральное место среди философско-публицистических произведений занимают «Письма индийского принца Кемал-уд-довле к иранскому принцу Джемал-уд-довле и ответ последнего на эти письма» (1869 г.). Этот замечательный философско-политический трактат в острополитической форме критикует весь социальный строй феодального мира.

Философские сочинения впервые появились на русском языке в переводе автора в 1953 году. Позднее они переводились на персидский, французский, английский, немецкий и многие другие языки народов СССР.

М. Ф. Ахундов был инициатором ряда прогрессивных начинаний в истории азербайджанской общественной мысли. Он впервые выступил против старых, схоластических литературных канонов, защищал в искусстве идейность, пропагандировал реалистический метод

Одну из причин, задерживающих распространение грамотности в родном Азербайджане и на всем Востоке, Ахундов усматривал в арабском алфавите. Он отдал годы на борьбу за новый азербайджанский алфавит на основе русской графики, разработанный им и обоснованный, который был введен только в советском Азербайджане в 1926 году.

М. Ф. Ахундов умер в 1878 году. Он умер задолго до осуществления его мечтаний о возрождении творческих сил азербайджанского народа, о просвещении масс, об освобождении женщины, о новом алфавите.

Творчество М. Ф. Ахундова вышло за пределы родного Азербайджана.

Его произведения широко издаются, переводятся на языки других народов.

Богатейшее литературное наследие великого азербайджанского писателя - живой источник, духовно обогащающий молодое поколение. Бессмертные творения Мирза Фатали Ахундова помогают всем народам в борьбе за свободу, мир и счастье.

Я хочу продолжить народу путь к
воспитанию, науке, процветанию и
цивилизации

М. Ф. Ахундзаде

Произведения :

Книги

- 547. Ахундов М. Ф. Избранное / Пер. С азерб.- Баку: Язычы, 1988.-193 с.**
- 548. Ахундов М. Ф. Избранное / Пер.С азерб.- М.: Худож. Литература, 1982.-136 с.**
- 549. Ахундов М. Ф. Избранное / Перев. С азерб.- М.:Гослитиздат . 1953.- 12 с.**
- 550. Ахундов М. Ф. Избранные философские произведения .- Б.: Азернешр. 1982-340 с.**
- 551. Ахундов М. Ф.Избранные художественные произведения .- Б.: Изд-во Академии наук Азербайджанской ССР,1950-290 с.**
- 552. Ахундов М. Ф. Восточная поэма: [Переводы на языки народов СССР]. - Баку: Элм.1989. Рец.: С любовью к Пушкину и Ахундову // Бакин. Рабочий. – 1989. - 17 февр. – С.4.**
- 553. Ахундов М. Ф. Комедии. Проза. Поэзия. Литературно – критические статьи. – Б.: Азернешр. - 1987. – 294 с.**
- 554. Ахундов М. Ф.Комедии. / Пер. с азерб. А. Шерифа. – Б.: Азгос.издат.- 1973- 212 с.**
- 555. Ахундов М. Ф.На смерть Пушкина: Восточная поэма. – Б. : Изд-во Академии наук Азербайджанской ССР. 1962.-178 с.**
- 556. Ахундов М. Ф. Обманутые звезды. Избранное. – М.: Гослитиздат . - 1963.- 422 с.**

Произведение в сборниках

- 557. Ахундов М. Ф. На смерть Пушкина : Письмо Закиру ; Откуда этот шум; Ванда: Стихи. // Антология азербайджанской поэзии. В 3-х томах. Т. Ч. – М.: Гос. Из-во худож. Лит-ры, 1960- С. 171-179.**
- 558. Ахундов М. Ф. На смерть Пушкина : Письмо Закиру ; Повесть о сеиде Ахмеда Сальянском ; Ванда: Стихи. // Поэты Азербайджана. – Л.: Сов. Писатель, 1970.- С. 403-420**

В книгах о нем

- 559. Ариф М. Мирза Фатали Ахундов: [Жизнь и творчество М. Ф. Ахундова] //** Ариф М. История Азербайджанской литературы . – Б. : Элм, 1971- С. 107- 111.
- 560. Алибекова Г. Современность классики:[О худ. фильме по «Повести о мусье Жордане, ученом ботанике и дервише Мастали-шахе-знаменитом колдуне» М. Ф. Ахундова] //** Алибекова Г. Раздумья. Баку, 1986.- С. 70-75.
- 561. Алиева Д. М. Ф. Ахундов в Тифлисе //** Алиева Д. Из истории азербайджанско – грузинских литературных связей. – Б.: Изд-во Академии наук Азербайджанской ССР . 1958.- С. 84 – 97
- 562. Алиева А. Рождение и становление национального театра (1873-1905 г): [М. Ф. Ахундов и театр] //**Алиева А. Азербайджанский театр за 100 лет. – В.: Азгосиздат. 1974. – С. 3 – 15.
- 563. Анар. Грань веков: [О М. Ф. Ахундове] //**Анар. Чуть ближе к звездам. – Б.: Язычы. 1986 – С.42-48.
- 564. Анар . «Обманутые звезды»: [О повести М. Ф. Ахундова «Обманутые звезды»] //**Анар.Чуть ближе к звездам. – Б.: Язычы. 1986. – С.49-58.
- 565. Мирза Фатали Ахундов (1812-1878): [Педагогические мысли писателя-драматурга Азербайджана М. Ф. Ахундова] //** Антология педагогической мысли Азербайджанской ССР. - М.: «Педагогика», 1989. - С. 222 – 237
- 566. Асадуллаев С. Первый реалистический роман: [О произведение М. Ф. Ахундова «Обманутые звезды»] //** Асадуллаев С. В русле социалистического реализма – Б.: Язычы. 1979. – С.7-47.
- 567. Мамедов Н. Великий азербайджанский писатель и философ:[Жизнь и творчество писателя, философа-материалиста Мирзы Фатали Ахундова] //**Ахундов М. Ф. Комедии. Проза. Литературно – критические статьи. – Б.: Азернешр, 1987.- С. 5-18
- 568. Шериф А. Предисловие: [Творчество М. Ф. Ахундова] //**Ахундов М. Ф. Комедии.- Б. : Азгосиздат, 1973.- С. 3-10.
- 569. Рза Расул. Основоположник новой азербайджанской литературы: [Жизнь и творчество, выдающегося писателя, драматурга. Творчество Мирзы Фатали Ахундова]//** Ахундов М. Ф. Избранные художественные произведения. – Б.: Изд. Анад. Наук Азерб. ССР. 1950.- С.5 -18.

- 570. Шариф Азиз Мирза Фатали Ахундов: [Жизнь и творчество М. Ф. Ахундова]// Ахундов М. Ф. Избранное. – М.: Гослитиздат. 1956.- С.3 -13.**
- 571. Ахмедов Э. Великий азербайджанский философ-материалист: [О философских и политических произведениях М. Ф. Ахундова] // Ахундов М. Ф. Избранные философские произведения. – Б.: Азернешр, 1982.- С.4 -28.**
- 572. Ахмедов Э. Просветительский материализм : [Просветительская мысль М. Ф. Ахундова] // Ахмедов Э. Философия азербайджанского просвещения. – Б. : Азернешр. 1983. - С. 103 -115.**
- 573. Ахмедов Э. Просветительская социологическая мысль: [Социально-политическая философия М. Ф. Ахундова] //Ахмедов Э. Философия азербайджанского просвещения . – Б.: Азернешр. 1983.- С.134-146.**
- 574. Ахмедов Э. Просветительская этическая и эстетическая мысль: [Этическая и эстетическая мысль М. Ф. Ахундова] //Ахмедов Э. Философия азербайджанского просвещения . – Б.: Азернешр. 1983.- С.134-146.**
- 575. Ахмедов Э. Просветительская этическая и эстетическая мысль: [Этическая и эстетическая мысль М. Ф. Ахундова] //Ахмедов Э. Философия азербайджанского просвещения . – Б.: Азернешр. 1983.- С.151-165.**
- 576. Ахмедов Э. Просветительский атеизм: [Философские взгляды М. Ф. Ахундова] //Ахмедов Э. Философия азербайджанского просвещения . – Б.: Азернешр. 1983.- С.116-133.**
- 577. Ахундов Мирза Фатали (1812-1878): [Жизнь Мирза Фатали Ахундова] // Большая Советская Энциклопедия. В 30 томах. Т. 2 – М.: Сов. Энциклопедия, 1970.-С. 1382-1383.**
- 578. Климович Л. Поборник реализма: [К творческой характеристике Мирза Фатали Ахундова] // Братства народов и литератур .– Б.: Язычы., 1981.- С. 151-166.**
- 579. Марков Г. Сын человечества: [О М. Ф. Ахундове].- В кн.: // Братства народов и литератур –Баку,1981.С.166 -168.**
- 580. Гаджиев А. Критический реализм: [Критический реализм в произведениях Дж. Мамедкулузаде и М. Ф. Ахундова] // Гаджиев А. Азербайджанский реализм- Б.: Язычы, 1984.- С. 166-171.**
- 581. Гаджиев А. Азербайджанский прометей: [Значение и место М. Ф. Ахундова в азербайджанской литературе XIX – начала XX века] // Гаджиев А. И прошлое и современность. – Б.: Язычы, 1991.- С. 84-107.**

- 582. Геюшев З. Критика феодально-религиозной морали азербайджанскими просветителями 50-80гг. XIX века (М. Ф. Ахундов, Г. Б. Зардаби, С. А. Ширвани): [Этические взгляды М. Ф. Ахундова] // Геюшев З. Этическая мысль в азербайджане.- Б.: Гянджлик, 1968. – С. 268-277.**
- 583. Герайзаде Э.Творчество М. Ф. Ахундаде (1812-1878). // Герайзаде Э. История азербайджанской литературы- Б .: Мутарджим. 2006-С. 43-65.**
- 584. Гулиев Г. Развитие реалистического (социального) романа: [Творчество М. Ф. Ахундова] // Гулиев Г. Этапы формирования и развития азербайджанского романа. – Б.: Элм. 1984.- С.115-133.**
- 585. Гулиев Г. О драме и комедии: [драмы и комедии М. Ф. Ахундова] // Гулиев Г. Жанры азербайджанской литературы – Б.: БСУ. – 2002. – С. 32-36.**
- 586. Гулиев Г. Творчество М. Ф. Ахундова. – Б.: Элм и тахсил. 2010.- С.108 – 128.**
- 587. Мирза Фатали Ахундов: [Философские взгляды Мирза Фатали Ахундова] // Гусейнов Г. Из истории общественной и философской мысли в Азербайджане XIX века.- Б.: Азерб. Госуд. Издательство, 1958.- С. 162- 295.**
- 588. Автор задерживает внимание читателя : [Жизнь М. Ф. Ахундова] // Гусейнов Ч. Фатальный Фатали – М. : Книга. 1987.- С.10-12**
- 589. Дадаш-заде М. А.Литература XIX века: [Творчество М. Ф. Ахундова] // Дадаш-заде М. А. Азербайджанская литература. – М. : Высшая школа. 1979.- С.113 – 117.**
- 590. Дадашзаде М. А. М. Ф. Ахундов: [Творчество Мирза Фатали Ахундова] // Дадашзаде М. А. История азербайджанской литературы. – Б. : Маариф, 1987.- С.103 – 107.**
- 591. Джафаров Дж. М. Ф. Ахундов: [Критико-биографический очерк].- М.: Госуд. Изд-во худож. Литературы. 1962.- 206 с.**
- 592. Джафаров Дж.М. Ф. Ахундов: [Критико-биографический очерк] // Джафаров Дж. Сочинения . В 2-х томах. Т.1.- Б.: Азернешр, 1969.- С.7-149.**
- 593. Джафаров Дж. М. Ф. Ахундов и театр // Джафаров Дж. Сочинения. В 2-х томах. Т.1-Б.: Азернешр, 1969- С.150 -168.**
- 594. Джафаров Дж. М. Ф. Ахундов и традиции. Русского реализма // Джафаров Д. Сочинения. В 2-х томах. Т.2-Б.: Азернешр, 1970- С.236 -253.**

- 595. Зардаби Гасан-бек . Письмо М. Ф. Ахундову** // Зардаби Гасан-бек. Избранные статьи и письма- б.: Издательство Академии наук Азерб. ССР, 1962. - С. 465-466.
- 596. Ибрагимов А. Описание архива М. Ф. Ахундова.** – В. : Изд-во Академик наук Азерб. ССР, 1962. - 274 с.
- 597. Ибрагимов М. Основоположник новой азербайджанской литературы: [О творчестве М. Ф. Ахундова]** // Ибрагимов М. Заметки о литературе .- М.: Сов. Писатель. 1971.- С. 363-368.
- 598. Ибрагимов М. Спутник поколений: [Жизнь и творчество М. Ф. Ахундова]** // Ибрагимов М. Голоса жизни. Классики и современники. – М.: Сов. Писатель. 1985.- С. 301- 307.
- 599. Исмаилов Р. Азербайджанская литература XIX века во Франции: [О переводе произведений М. Ф. Ахундова на французский язык]** // Исмаилов Р. Азербайджанско -французские литературные связи. – Б.: Язычы, 1983.- С. 77-110.
- 600. Развитие передовой философской и социологической мысли народов СССР в период разложения феодального строя и перехода к капитализму: [Философские мысли М. Ф. Ахундова]** // История философии. В 4-х т.Т. 2- М.:Издательство Академии наук СССР, 1957-С. 413-415.
- 601. Мирза Фатали Ахундов (1812-1878): [Эстетические взгляды М. Ф. Ахундова]** // История эстетики. Памятники мировой эстетической мысли. В 5-и томах. Т.4. 2-й полутом. - М.: Искусство, 1968. - С.241-246.
- 602. Караев Я. Становление реализма как метода. Просветительский характер и поэтика реализма М. Ф. Ахундова.** – в кн.: Караев Я. Этапы азербайджанского реализма. - Баку, 1983.- С. 71-112.
- 603. Ахундов Мирза Фатали (1812-1878): [Жизнь и творчество М. Ф. Ахундова]** // Краткая литературная энциклопедия. Т.1. А-Г.- М.: Сов. энциклопедия, 1962. - С. 375-378.
- 604. Курбанов Ш. Первый этап развития азербайджанско – русских литературных связей (30-40-е годы XIX века): [Об элегической касиде Ахундова написанной на смерть А. С. Пушкина]** // Курбанов Ш. Этапы развития азербайджанско – русских литературных связей в XIX веке, - Б.: Азнешир, 1969.- С. 81-95.
- 605. Курбанов Ш. Второй этап развития азербайджанско-русских литературных связей (50-60-е годы): [О творчестве М. Ф. Ахундова]** // Курбанов Ш. Этапы развития

азербайджанско – русских литературных связей в XIX веке, - Б.: Азнешир, 1969.- С. 139 - 211.

606. Мамедгулизаде Дж. Мирза – Фатали Ахундов и женский вопрос // Мамедкулизаде Дж. Избранные произведения. В 2-х. Т. Т.2. – Б.: Азернешр, 1966. - С. 310 -315.

607. Мамедгулизаде Дж. Мирза Фатали Ахундов о религии // Мамедгулизаде Дж. Избранные произведения. В 2-х Т. Т.2. Б.: Азернешр, 1966. - С. 316-323.

608. Мамедов Ш. Мирза – Фатали Ахундов: [Жизнь и деятельность видного азербайджанского Философа – материалиста и атеиста М. Ф. Ахундова].- М.: Мысль, 1978. - 166 с.

609. Манафоглу Р. Мирза Фатали Ахундов: [Роль Мирзы Фатали Ахундова в русско-азербайджанских литературных связях] // Манафоглу Р. История авторского перевода в Азербайджане – Б.: Мутарджим, 1997. - С. 18 - 65.

610. Меликова М. Общественно – политические взгляды Мирза Фатали Ахундова. – Б.: Азерб. Гос. Изд-во, 1958. - 96 с.

611. Мехтиев Р. Азербайджанские философские мысли XIX- начала XX вв: [Философские мысли Мирза Фатали Ахундова] // Мехтиев Р. Философия. – Б.: «XXI-УНЕ», 2003.- С. 240 - 241.

612. Ахундов Мирза Фатали (1812-1878).[О жизни и творчестве М. Ф. Ахундова] // Педагогическая энциклопедия. Т.1. А-Е. М.: Сов. энциклопедия, - 1964.- С. 155-158.

613. Рафили М. Жизнь, мечта и подвиг Ахундова // Рафили М. Избранное. – Б.: Азернешр; 1973.- С. 235- 271.

614. Рафили М. М. Ф. Ахундов: [Жизнь и творчество]. –Б.: Азернешр. 1957.- 390 с.

615. Рзаев А. Революция как политический идеал М. Ф. Ахундова // Рзаев А. Очерки истории политико-правовых учений Азербайджанана – Б.: Азернешр, 1983.- С. 135-144.

616. Рзаев А. Политические взгляды М. Ф. Ахундова. – Б.: Изд-во Академик наук Азербайджанской ССР, 1968.-158 с.

617. Рзаев А. М. Ф. Ахундова и русские революционные демократы // Очерки об ученых и мыслителях Азербайджана XIX века. – Б.: Маариф, 1969. – С.118-130.

618. Русская и европейская печать о М. Ф. Ахундове.– Б.: Язычы, 1987.-176 с.

- 619. Русская и европейская печать о М. Ф. Ахундове.** – Баку: Язычы, 1987. – Рус. Яз. Рец.: Зарбалиев Ф. Слово о М. Ф. Ахундове // Вышка. – 1987. – 8 дек. – С.4.
- 620. Садыхов М. Мирза Фатали Ахундов.** – Баку: Язычы, 1987. – 77 с. – (Выдающиеся люди Азербайджана).
- 621. Садыхов М. З. М. Ф. Ахундов и русская литература.** – Баку: Язычы, 1986. – 235,[2] с. Рец.: Незрин Г. Певцу дружбы посвящается // Лит. Азербайджан. – 1987. - №1. – С. 123-126.
- 622. Садыхов М. М. Ф. Ахундов и русская литература.** – Б.: Язычы, 1986. – 238 с.
- 623. Садыхов М. М. Ф. Ахундов и русская литература.** – Баку : Язычы, 1986. Рец.: Мухтаров Г. // Баку.-1986. – С.3.
- 624. Садыхов М.М. Ф. Ахундов и русская литература.** – Баку : Язычы, 1986. Рец.: Новрузов Р. Прошлое, обращенное в будущее // Мол. Азербайджана. – 1986. – 13 нояб. – С.4.
- 625. Сеид-заде А. М. Ш. Вазех и М. Ф. Ахундов** // Сеид-заде А. Мирза-Шафи Садык-оглы Вазех. – Б.: Азернешир, 1969.-С. 268-284.
- 626. Ахундов Мирза Фатали (1812-1878) : [Жизнь М. Ф. Ахундова]** // Советская Историческая энциклопедия в 12 т. Т.1. Аалтонен – Аяны, - М.: «Сов. Энциклопедия», 1961.- С. 1010-1011.
- 627. Тагизаде С. Мирза Фатали Ахундов и Европа.** – Б.: Азернешр. 1991.- 304 с.
- 628. Ахундов Мирза Фатали (1812-1878): [Философски взгляды М. Ф. Ахундова]** // Философский энциклопедический словарь. - М.: Сов. Энциклопедия, 1983.- С. 43.
- 629. Халил З. Голоса веков (Детская литература и литературная классика): [М. Ф. Ахундов и детская литература]** // Халил З. Детская литература Азербайджана .- М.: «Детская литература», 1987.- С. 30 - 31.
- 630. Распоряжение Президента Азербайджанской Республики О проведении 200-летнего юбилея Мирзы Фатали Ахундаде** // Бак. Рабочий.- 2010. – 14 апреля.
- 631. Закиев Ф. Облака полны голубых дождей: Так писал великий Мирза Фатали Ахундов о природе родного края.** // Бакинский рабочий. – 2001. – 17 февраля.
- 632. Теймур М., Гасан гызы Н. Драматический гений, тюркский Мольер: [О Мирза Фатали Ахундова]** // Вышка. – 2000. – 18- 24 август. – С.11.

- 633. Эрберг О. Тайны оригинала: почему была создана версия об утрате подлинника поэмы М. Ф. Ахундова «На смерть Пушкина» // Лит. Азербайджан. – 1992. - №3. – С. 87-104.**
- 634. Мамедов Н. Писать либо хорошо, либо ничего: [М. Ф. Ахундова] // Ком. Азербайджана . – 1990. – 8-9. – С. 179-185.**
- 635. Ахундов Мирза Фатали. По пути: Эскиз [азерб. писателя] / М. Ф. Ахундова; Публ. Г. М. Гулиева // Лит. Азербайджан . – 1989. – № 11- С. 84-91.**
- 636. Русская и европейская печать о М. Ф. Ахундове:[Сборник /Сост. С. Тагизаде]. – Баку: Язычы, 1987. – 174 с. Рец.: Халилова . Обращаясь к первоисточникам // Лит. Азербайджан. – 1989. - № 8. – С. 125-126.**
- 637. Султанов Т. А. С. Пушкин и М. Ф. Ахундов :[К 190-летию со дня рождения А. С. Пушкина и 175 летию со дня рождения М. Ф. Ахундова] // Баку. – 1989. – 6 июня.**
- 638. Рахманзаде Ф. Родня Мирзы Фатали // Вышка. – 1989. – 4 июня. – (Из блокнота журналиста).**
- 639. Джамильзаде Э. По приезде в Стамбул, или об одном неизвестном письме М. Ф. Ахундова // Вышка. – 1989. – 9 апр.**
- 640. Мамедов Н. Дж. М. Ф. Ахундов: [К 175-летию со дня рождения] // Сов. тюркология. – 1989. - №1 . – С. 42-53.**
- 641. Гусейнова А. Гордость Азербайджанской литературы: [М. Ф. Ахундов - 175 лет] // Kitablar aləmində .- 1988. - №4 .- С. 43-44.**
- 642. Джамиль-заде Э.Неизвестная статья М. Ф. Ахундова // Лит. Азербайджан. – 1988. - № 12. – С. 109-114.**
- 643. Французские издания комедий М. Ф. Ахундова // Вышка. – 1988. – 20 дек. –С. 1.**
- 644. Караев Я. Феномен: К 175-летию со дня рождения М. Ф. Ахундова // Лит. газ. –1988. – 23 нояб. (№ 47). – С.7.**
- 645. Величие и слава Сабухи: Торж. Вечер во Дворце им. Ленина, посвящ. 175-летию М. Ф. Ахундова // Бакин. Рабочий. – 1988. – 30 окт.- С. 3; Вышка. - 30 окт.- С. 1.**
- 646. Великий мыслитель, драматург, ученый: к 175- летию со дня рождения М. Ф. Ахундова [Статьи] // Вышка. – 1988. – 29 окт. – С.5. Содерж.: Жизнь, прожитая**

дважды/ В. Рзаев. Воинствующий философ/ Ф. Кочарли. Друзья Мирза Фатали/ Б. Мамедов. «когда авторитетом будет разум...» / Н. Мамедов.

647. Гусейнова У. «Ради возвышения своей Родины...»: к 175-летию М. Ф. Ахундова // Мол. Азербайджана. – 1988.-29 окт.- С.4, фото.

648. Великий мыслитель, драматург, ученный : К 175-летию со дня рождения М.Ф.Ахундова.(Статьи) // Вышка.-1988.-29 окт.-с.5 . Содерж.: Жизнь, прожитая дважды/ В.Рзаев. Воинствующий философ/ Ф.Кочарли. Друзья Мирза Фатали/ Б.Мамедов. « Когда авторитетом будет разум.../ Н. Мамедов

649. Мустафаев Р. Встречи с миром : [Встречи с зарубеж . Учеными-ахундоведами] // Бак. Рабочий.-1988.-28 окт.-С.4.

650. Алибекова Г. Красота духовного мира: К 175-летию со дня рождения М. Ф. Ахундова // Бак. Рабочий.-1988.- 27 окт.- С.3.

651. Достояние народов: [О науч. Симпозиуме, организ. АН и СП респ. К 175-летию М. Ф. Ахундова] // Бак. Рабочий.-1988.-27 окт.-С.3; Вышка. – 1988. – 27 окт. – С.2, под загл.: М. Ф. Ахундову посвящается.

652. Будагова З. Великий реформатор азербайджанского языка: К 175-летию М. Ф. Ахундова // Баку. – 1988. – 26 окт. – С.3.

653. Гусейнова А. Могучий талант: М. Ф. Ахундове // Баку. – 1988. – 25 окт. – С.3.

654. Надирова В. Проблема комического в Азербайджанской театральной критике 1873- 1905 гг. [Автор выступает с фактами против некоторых критиков тех лет которые пытались уменьшить социальное значение комедий М. Ф. Ахундова] // Azərb. SSR EA Xəbərləri. Ədəb-t, dil və incəsənət seriyası = Изв. АН Азерб. ССР. Серия литер. Язык и искусства, 1988, № 3-С. 147-150.

655. Садыхов М. Мировая слава: К 175-летию со дня рождения М. Ф. Ахундова // Ком. Сумгаита. – 1988. – 30 сент. – С.1,3.

656. Алиева Д. М. Ф. Ахундов и Грузия // Баку. – 1988. – 23 сент. – С.3.

657. Эминов Р. Знаменосец мыслителей Востока: [Об исследованиях Иран. Ученых, посвященные Философскому наследию М. Ф. Ахундова] // Вышка. – 1988. – 6 сент. – С.3.

658. Мамедов Б. Друг Мирзы Фатали: [О хасаихан Уцмиеве] // Вышка. – 1988. – 27 июля. – С.4.фото.

- 659. Кочарли Ф. Воинствующий атеист : [К 175-летию со дня рождения М. Ф. Ахундова] // Azərb. SSR EA xəbərləri. Tarix, fəlsəfə və hüquq seriyası= Изв. АН Азерб. ССР. Серия Истории, философии и права. - 1988, № 2. - С.3-12.**
- 660. Курбанов Б. Просветить разум и память...:[Философско-эстетич. Взгляды М. Ф. Ахундова] // Вышка. – 1988. – 29 июня. – С.6.**
- 661. Гаджиева Н. Языком экспонатов...:[Экспозиция музея им. Низами рассказывает о М. Ф. Ахундове] // Мол. Азербайджана. – 1988. – 16 июня.– С.3.**
- 662. Алимйрзоев Х. Глашатай великих идеалов: [Философ. Наследие М. Ф. Ахундова] // Агитатор. – Баку. – 1988. - №11. – С.36- 39.**
- 663. Гольдштейн А. М. Ф. Ахундов: предварительные итоги и перспективы изучения: Пробл. Худож. метода // Вопр. Лит. – 1988. - № 5 . – С.118-138.**
- 664. Садыхов М. Исследователи М. Ф. Ахундова в Японии // Лит. Азербайджан. – 1988. - №5. – С. 96-100. – Разд.: 1. Кое-что о родословной М. Ф. Ахундова; 2. Об исследованиях, полученных нами из Японии.**
- 665. Анар. Учреждены литературные премии имени М. Ф. Ахундова // Бак. Рабочий.-1988.-13 мая.-С.2.**
- 666. Османлы С. «... Главе собора Поэтов»: [О поэме М. Ф. Ахундова «На смерть Пушкина»] //Вышка. – 1988. – 15 марта. – С. 3.**
- 667. Великому писателю: [О местах, связанных с именем М. Ф. Ахундова. Кировабад] // Баку. – 1988. – 11 марта. – С.3.**
- 668. Касимов К. В памяти народной: [Из истории сценич. Воплощения комедий М. Ф. Ахундова] // Вышка. – 1988. – 10 марта. – с.3.**
- 669. Закиев Ф. Отчий дом: [О мемориальном музее М. Ф. Ахундова в Шеки] //Вышка. – 1988. – 20 февр. – с.4.**
- 670. К 175- летию М. Ф. Ахундова: [Статьи] // Лит. Азербайджан.- 1987.- № 12. – С. 87-118. Содерж.: Он был гражданином / М. Садыхов. Симпатии братского народа [Грузии] / Ш. Мамедов. С любовью и пониманием : А. Крымский о М. Ф. Ахундове / В. Мамедова. Публикуются впервые: Новые документы / В. Кулиев. Письма сына отцу / Э. Джамильзаде.**
- 671. Надирова В. Играем Ахундова...: Заметки о респ. Фестивале, посвящ . 175-летию М.Ф. Ахундова // Баку. – 1987. – 28 дек, - С.3.**

- 672. Кязимзаде А. Две комнаты с балконом в доме над Курой: [О музее-квартире М.Ф. Ахундова в Тбилиси]** // Бакин. Рабочий. – 1987. – 31 окт. – С.4.
- 673. К 175-летию со дня рождения М.Ф. Ахундова: Статьи** // Азерб. ССР ЕА xəbərləri. Ədəb., dil və incəsənət seriyası = Изв. АН Азерб. ССР. Сер. Лит., языка и искусства. – 1987. №3. – С.40-69. Содерж.: История цивилизации, ее понимание и трактовка М.Ф. Ахундовым / С. Тагизаде. Типологический анализ «Скупого» Мольера и «Хаджи Кара» М.Ф. Ахундова. Неопубликованное письмо М.Ф. Ахундова / Э. А. Джамиль-заде. «Обманутые звезды»: История и мифология / А. Гольдштейн.
- 674. Джафаров Т. М.Ф. Ахундов и русская литература** // Kitablar aləmində- 1987- № 3.- С.58-58.
- 675. Гольдштейн А. «Обманутые звезды»: История и мифология: [О повести М.Ф. Ахундова «Обманутые звезды»]** //Azərbay. SSR EA xəbərləri. Ədəbiyyat, dil və incəsənət seriyası = Известия АН Азерб. ССР. Серия литературы, языка и искусства. – 1987- № 3- С. 60-69.
- 676. Джамиль-заде Э. Неопубликованное письмо М. Ф. Ахундова** // Azərbaycan SSR EA xəbərləri. Ədəbiyyat, dil və incəsənət seriyası = Известия АН Азерб. ССР. Серия литературы, языка и искусства. – 1987- № 3-С. 54-59.
- 677. Кулиев Г. Типологический анализ «Скупого» Мольера и «Хаджи Кара» М. Ф. Ахундова** // Azərbaycan SSR EA xəbərləri. Ədəbiyyat, dil və incəsənət seriyası = Известия АН Азерб. ССР. Серия литературы, языка и искусства. – 1987- № 3-С. 47-53.
- 678. Тагизаде С. История цивилизации ее понимание и трактовка М. Ф. Ахундовым.** // Azərbaycan SSR EA xəbərləri. Ədəbiyyat, dil və incəsənət seriyası = Известия АН Азерб. ССР. Серия литературы, языка и искусства. – 1987- № 3-С. 40-46.
- 679. Панин М. Профессору письмо из Токио: [Найдена нов. Линия родословной М.Ф. Ахундова]** // Бакин. Рабочий. – 1987. – 19 сент. – С.4.
- 680. Мамедов Н. 1811,1812 или 1814? : О дате рождения М.Ф. Ахундова** // лит. Азербайджан. – 1987. - №8. – С.120-121.
- 681. Шарифова Д. «Рукою вдохновенного поэта» : О переводах «Восточной поэмы»** // Лит. Азербайджан. – 1987. -№ 8.- С.118-119.
- 682. Гаджиев А. Дж. Великий сын Азербайджана: К 175-летию со дня рождения М. Ф. Ахундова** // Рус. Яз. И лит. в азерб. Шк. – 1987. - №7.- С. 10-14.
- 683. Джафаров М. «Сердце, горевшее огнем возмущения...»: К 175 – летию со дня рождения М. Ф. Ахундова** // мол. Азербайджана. – 1987. – 11 июля. – С.3.

684. Гольдштейн А. Здравый смысл врачует...: [О произведении М. Ф. Ахундова «Три письма индийского принца кемал-уд-довле к персидскому принцу Джелал-уд-довле и ответ на них сего последнего»] // Лит. Азербайджан. – 1987. - №5. – С. 106-109.
685. Гаджиев А. А. Венок поэту: [О «восточной поэме на смерть Пушкина» М.Ф. Ахундова] // Рус. Яз. И лит. в азерб. Шк. – 1987. -№ 4. – с. 8-10.
686. Гольдштейн А. Л. «Три письма индийского принца»...М. Ф. Ахундова и некоторые формы просветительского романа // Аз. ССР ЕА xəbərləri. Ədəbiyyat, dil və incəsənət seriyası = Известия АН Азерб. ССР. Серия литературы, языка и искусства. – 1986.- № 2.-С. 63-69.
687. Садыхов М. Покоренный красотой: [О личных и творческих связях М. Ф. Ахундова с польским Поэтом Войцехом потоцким] // Лит. Азербайджан. - 1985. -№ 12. – С.108-112.
688. М. Ф. Ахундов: / Кр. Очерк жизни и творчества . – Рус. Яз. И лит. в азерб. Школе, 1985, № 1, С.25.
689. Новрузов Р. «Для выражения тончайшей мысли» : О переводческих принципах М. Ф. Ахундова. – лит. Азербайджан, 1984, № 12. С. 94-98.
690. Садыхов М. М. Ю. Лермонтов и М. Ф. Ахундов. – лит. Азербайджан, 1984, № 7, С. 108-114.
691. Гусейнова Э. Ш. М. Ф. Ахундов и древнегреческая культура. – Аз. ССР ЕА xəbərləri. Tarix, fəlsəfə və hüquq seriyası. = Известия АН Аз ССР. Серия истории, философии и права 1983, № 4, С. 98-102.
692. Агаев Н. Испытание временем: [О памятнике М. Ф. Ахундову, выполненном скульптором П. В. Сабсаем] // Бакин. Рабочий. – 1988. – 8 янв. –(поиски, находки).
693. Мамедов Н. Литературно – критические взгляды М. Ф. Ахундова. – Сов. тюркология, 1982, № 6,с. 56-63.
694. Алимйрзоев Х. Великий драматург: К 170 – летию со дня рождения М. Ф. Ахундова. – Агитатор, 1982, № 21, с. 40-43.
695. Вагабзаде Б. Дворец и лачуга: Стихи / Пер. Р. Казаковой. // Вагабзаде Б. Мы на одном корабле – Б. : Язычы, 1983- С. 80.
696. Гусейнов Ч. Неизбежность: Повесть о М. Ф. Ахундове. – М.: Политиздат, 1981.

- 697. Гусейнов Ч. Фатальный Фатали: Роман (О жизни и деятельности выдающегося азербайджанского писателя, мыслителя Мирзы Фатали Ахундова).** – М.: Книга, 1987- 350 с.
- 698. Ахундов М. Ф. На смерть Пушкина: Стихи.** // Дар другу. – Б. : Азернешр, 1964,-С. 5-6.
- 699. Дильбази Мирвари. Сабухи: Стихи/ Пер. А. Кронгауза.** // Дильбази М. Жаворонок. – М. : Сов. писатель, 1971- С. 35 – 36.
- 700. Закир К. Мирза Фатали Ахундову: Стихи / Пер. В. Державина** // Баку. – 1991. – 4 октября
- 701. Сарывелли О. Мирза Фатали: Стихи / Пер. А. Халдеева** // Лит. Азербайджан. – 1988. - № 11. – С. 42.

Tərtibçi : *Nazxanım Cəfərova*

İxtisas redaktoru : *Rəna Həsənova*

Redaktor : *Natiq Mürsəlov*

